

การศึกษาทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามทัศนะของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
โรงเรียนพลิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางสุจิตรา ชื่นอารมณ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
กุมภาพันธ์ 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จุฬ. ๖. ๖๖
๘๔.๕๖๓
๖.๖

การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามทัศนะของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
โรงเรียนพลิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
นางสุจิตรา ชื่นอาภรณ์

๒๔ เม.ย. ๒๕๔๖

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

๒ ๑๕๑๔๑

สุจิตรา ชื่นอาภรณ์. (2546). การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตาม
ทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนะของนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อ
บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่นักเรียน
และอาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี
กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 1,312 คน และอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนทั้งหมด 38 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามทัศนะที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่
แนะแนว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสอบถามทัศนะของนักเรียนที่มีต่อบทบาท
ของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่นักเรียนคาดหวัง
ต้องการให้ปฏิบัติ ชุดที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่
ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการ
ให้ปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่
ปฏิบัติจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า บริการสำรวจข้อมูลเป็น
รายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และ
บริการติดตามผลอยู่ในระดับมาก
2. นักเรียนมีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้
ปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล
บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผลอยู่ในระดับมาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว
ตามที่ปฏิบัติจริง และตามที่คาดหวัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า
บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล
และบริการติดตามผลอยู่ในระดับมาก

**A STUDY OF ADVISOR ROLE REGARDING THE GUIDANCE FUNCTIONS BASED
ON THE OPINIONS CERTIFICATE VOCATIONAL STUDENTS AND ADVISORS
AT RAJDAMNERNTHONBURI COMMERCIAL SCHOOL IN BANGKOK**

AN ABSTRACT

BY

MRS. SUJITTRA CHINARPORN

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University**

February 2003

Sujittra Chinarnporn. (2003). *A Study of Advisor Role Regarding The Guidance Functions Based On the Opinions of Certificate Vocational Students and Advisors at Rajdamnerthonburi Commercial School in Bangkok*. Master Project, M.Ed (Guidance and Counseling Psychology) Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Master Project Advisor : Assist Prof. Dr. Nanthana Wong-In.

The purpose of this research was to investigate the advisor role regarding the guidance functions based on the opinions of certificate vocational students and advisors at Rajdamnerthonburi Commercial School in Bangkok. The population of the study were 1,312 certificate vocational students of Rajdamnerthonburi Commercial School in Bangkok, in the academic year 2002, and 38 advisors. The research instruments were the opinion questionnaires of advisor role regarding the guidance functions : 1) the students' opinion questionnaire of the present and the expected advisor role regarding the guidance functions and 2) the advisors' opinion questionnaire of the present and the expected advisor role regarding the guidance functions. The percentage, mean, and standard deviation were used to analyze the data.

The results of the research study were as follows :

1. The students' opinions concerning the present advisor role regarding the guidance functions were average. The following present advisor roles' guidance service functions : the individual inventory service, the information service, the counseling service, and the placement service were average while the follow-up and evaluation service was high.
2. The students' opinions concerning the expected advisor role regarding the guidance functions were high. The following expected advisor roles' guidance service functions : the individual inventory service, the information service, the counseling service, the placement service, and the follow-up and evaluation service were high.
3. The advisors' opinions concerning the present and the expected advisor role regarding the guidance functions were high. The following present and expected advisor roles' guidance service functions : the individual inventory service, the information service, the counseling service, the placement service, and the follow-up and evaluation service were high.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

คณะกรรมการสอบ

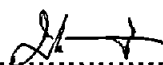
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

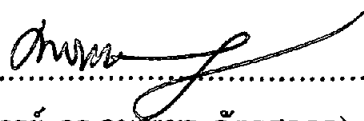
กรรมการ

(อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง)

กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรสุกุล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ ๒๘ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ที่ปริกษาสารนิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และอาจารย์มณฑิรา จารูเพ็ง คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำให้กำลังใจตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไข เพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และนักเรียนโรงเรียนพณิชยการ ราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่ให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณครอบครัวชินอาภรณ์ และครอบครัวแสนะคุณ ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

ความสำเร็จใด ๆ ในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชา การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรม สั่งสอน ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา-มารดา บุรพคณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุจิตรา ชินอาภรณ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการแนะแนว.....	21
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	37
แหล่งข้อมูล.....	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	86
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
อภิปรายผล.....	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก.....	109
- แบบสอบถามสำหรับนักเรียน.....	110
- แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา.....	129
ภาคผนวก ข.....	144
- คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	145
ภาคผนวก ค.....	153
- หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย.....	154
ประวัติผู้วิจัย.....	156

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนแหล่งข้อมูลของนักเรียน.....	37
2 จำนวนแหล่งข้อมูลของอาจารย์ที่ปรึกษา.....	38
3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศและ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ.....	51
4 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน.....	52
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ.....	53
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและ บทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล.....	56
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและ บทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการสนเทศ.....	58
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาท ที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการให้คำปรึกษา.....	60
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาท ที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการจัดวางตัวบุคคล.....	62
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาท ที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการติดตามผล.....	64

บัญชีภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ

- 1 คำเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีคํอบทบาทของ
อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักเรียน
คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติเป็นรายด้าน..... 54
- 2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีคํอ
บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาท
ที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติเป็นรายด้าน..... 55
- 3 คำเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา
ในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวัง
ต้องการให้ปฏิบัติเป็นรายด้าน..... 67
- 4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคํอบทบาทของอาจารย์
ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษา
คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติเป็นรายด้าน..... 68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ.....	65
12 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล.....	69
13 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการสนเทศ.....	71
14 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการให้คำปรึกษา.....	73
15 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการจัดวางตัวบุคคล.....	75
16 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาท ของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการติดตามผล.....	77
17 ค่าความถี่ของทัศนะและข้อเสนอแนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียน.....	80
18 ค่าความถี่ของทัศนะและข้อเสนอแนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสิ่งที่ นักเรียนไม่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียน.....	81
19 ค่าความถี่ของทัศนะและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่คิดว่าหน้าที่ใดมีความ ไม่เหมาะสมกับการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ.....	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 ค่าความถี่ของทักษะและข้อเสนอนะเพิ่มเติมในเรื่องการดูแลนักเรียน.....	84

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นรากฐานและเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ค่านิยม และระบบการเมืองของประเทศ การที่ประเทศใดจะบรรลุเป้าหมายนี้ได้ ประชาชนของประเทศชาติบ้านเมืองนั้น จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนาให้ถูกทิศทาง มีความรู้ความสามารถ มีโลกกว้างที่กว้างไกลทันเหตุการณ์ โดยมีรากแก้วของชนบทรอบบ่อประเพณี วัฒนธรรม คุณธรรม ความประพฤติดั้งเดิมที่ยังลึกเหนียวแน่นเป็นแกนหลัก และรู้จักพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนากำลังคนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว(เจือจันทร์ จงสถิตอยู่.2540 :15-9)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เป็นแผนที่มุ่งการเตรียมคนให้มีคุณลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีวินัย มีความอดทน มีความรู้ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ เสียสละอดทน มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง จึงมีการปฏิรูปการศึกษา 4 อย่าง คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา (ประมวลหมั่นดี. 2542 : 1) ทั้งนี้ เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ ได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลก็คือ ครู-อาจารย์ ที่นอกจากจะมีภารกิจในด้านการสอนแล้ว บทบาทสำคัญอีกบทบาทหนึ่ง คือ บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคม มีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน บทบาทของครู-อาจารย์ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเพิ่มขึ้น อาจารย์ที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการฝึกความเป็นผู้ใหญ่ให้แก่นักเรียน คอยช่วยเหลือเกื้อกูลในงานที่เกินความสามารถของนักเรียน เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ชีวิตนักเรียนที่ดี ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ และช่วยชี้แนะประสานงานให้เกิดความคล่องตัวในกระบวนการศึกษา รวมทั้งให้คำปรึกษาเบื้องต้นในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน (เรียบ สรียทอง. 2541 : 4)

ดังที่ โคซอฟ (Kozloff 1985 : 74) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า สถาบันการศึกษาจะต้องจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อบริการให้ความช่วยเหลือ หรือแนะนำด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับปริมล นครินทร์ (2529 : 90-91) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ที่หาวิธีที่จะช่วยลดหรือขจัด ตลอดจนแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2542 กล่าวว่า “ครูทุกคน ต้องทำหน้าที่ที่แนะนำ” ซ่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าครูทุกคน ไม่ว่าจะเป็นด้านสายการสอน หรือด้านสายสนับสนุน รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษา จึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลนักเรียน และหน้าที่ด้านการสอน และงานแนะนำก็ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้มีนักการศึกษาได้ให้ความเห็นว่า “ครูส่วนใหญ่ได้ทำการแนะนำนักเรียนควบคู่กับการสอน เพียงแต่การแนะนำยังไม่ได้ทำเป็นภาพที่ถูกต้อง ไม่มีโครงการแน่นอน ไม่ได้จัดเป็นกระบวนการอย่างรัดกุมเท่านั้น การแนะนำและการสอนเป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกัน ในกระบวนการสอนจะแบ่งแยกออกจากกันโดยเด็ดขาดย่อมไม่ได้ ฉะนั้นครูทุกคนจึงมีบทบาทในการแนะนำด้วยกันทั้งสิ้น” (วัชร ทรัพย์มี. 2520 : 115)

โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสายวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพทั้งเชิงวิชาการ และทักษะวิชาชีพ พร้อมทั้งปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จรรยาบรรณ และสร้างความพร้อมประสบการณ์ ความเป็นผู้นำ สามารถรับใช้สังคมและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธรรมนูญโรงเรียน 2544 – 2546 : 6) ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการแต่งตั้งอาจารย์ ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกชั้นปี โดยกำหนดนโยบายในการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้เกิดความชัดเจน จัดให้มีการอบรมเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา จัดทำคู่มือครูเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ และจัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ

นอกจากนี้ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเร่งเพิ่มและพัฒนาครูแนะแนว รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวให้มีคุณภาพเพียงพอต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งสอดคล้องตามแผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544) ในการนี้โรงเรียนจึงได้จัดให้มีการอบรม เพิ่มพูนความรู้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาในด้านการแนะแนว และจิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะทำหน้าที่ในการดูแลนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลนักเรียน โรงเรียนจึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้เป็นครูแนะแนวด้านวิชาการ การปกครอง สังคม

และอื่นๆ ตลอดจนเก็บความลับของนักเรียน นักศึกษาได้ (ธรรมนูญโรงเรียน 2544 – 2546 : 58) พร้อมทั้งกำหนดขอบข่ายงานของอาจารย์ที่ปรึกษาในการดูแลนักเรียน (คู่มือครู 2545 : 5) ได้แก่

1. จัดทำและเก็บข้อมูลประวัติส่วนตัวของนักเรียน ด้านการเรียน และพฤติกรรม
2. ให้ข้อมูล ข่าวสารแก่นักเรียนในสิ่งที่สำคัญเป็นประโยชน์ และเกี่ยวข้องกับนักเรียน

ตลอดจนหาโอกาสเยี่ยมบ้าน เพื่อพบผู้ปกครองตามความเหมาะสม

3. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ด้านการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
4. ให้การส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือผู้เรียนให้ตรงกับความต้องการ ความสามารถ ความสนใจ เพื่อให้สามารถเรียน และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข
5. ติดตามดูแลผู้เรียนทั้งด้านการเรียน และความประพฤติในขณะที่เรียน ให้สามารถเรียนจบตามหลักสูตร โดยไม่ต้องออกกลางคัน
6. ทำหน้าที่ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

6.1 ประสานงานกับครู – อาจารย์ หัวหน้าแผนก หัวหน้าหมวด ฯลฯ เพื่อร่วมกันพิจารณาช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องการเรียน

6.2 ประสานงานกับแผนกปกครอง แผนกแนะแนวการศึกษาและอาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียน และการดำเนินชีวิต

6.3 รายงานผลการเรียน และความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่ครูแนะแนวของโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี นอกจากทำหน้าที่ในการจัดบริการแนะแนวให้กับนักเรียนแล้ว ยังทำหน้าที่ประสานงานและให้ความช่วยเหลืออาจารย์ที่ปรึกษาในการดูแลนักเรียน และเนื่องจากครูแนะแนวไม่มีคาบการสอน จึงพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับบทบาทสำคัญ และมีผลต่อนักเรียนมากทั้งในด้านการเรียน ความประพฤติ อีกทั้งพิจารณาเห็นว่าขอบข่ายงานของอาจารย์ที่ปรึกษาคตามที่มีมอบหมายให้ปฏิบัติมีความสอดคล้องกับการจัดบริการแนะแนวให้กับนักเรียน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นด้วยการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา เรื่อง “ความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อการดูแลนักเรียน” ผู้วิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษา 10 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 มีความพึงพอใจในการได้รับความรู้มากขึ้น เพื่อนำมาปรับใช้ในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา และพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษา 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ดีเท่าที่ควร สาเหตุมาจากการปฏิบัติงาน

ตามความจริงนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับเวลาที่จะสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน และติดตามนักเรียน อันเนื่องมาจากมีการงานด้านการสอนมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคการปฏิรูปการศึกษา อีกทั้งยังขาดความมั่นใจในการให้คำปรึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นด้วยการสัมภาษณ์นักเรียน เรื่อง “ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการดูแลนักเรียน” ผู้วิจัยพบว่า นักเรียน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีความพึงพอใจกับการดูแล ให้ความช่วยเหลือของอาจารย์ที่ปรึกษา และพบว่า นักเรียน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาและมีความพร้อมในการให้คำปรึกษามากขึ้น มีรูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่น่าสนใจ และนักเรียน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยเหลือเรื่องการลงทะเบียนเรียน และการผ่อนผันค่าเล่าเรียน ทั้งนี้ จากข้อจำกัดและข้อมูลดังกล่าว จึงทำให้การทำหน้าที่ในการดูแลนักเรียนของอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดได้ ขณะเดียวกันนักเรียนก็ได้รับการดูแล และการให้ความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาไม่เต็มที่เท่าที่ควร

ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำหน้าที่แนะแนว ตามทักษะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร เพื่อต้องการทราบทักษะของนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษา ถึงความพึงพอใจและความคาดหวังในบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำหน้าที่แนะแนว เพื่อเป็นแนวทางให้ฝ่ายบริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความเหมาะสม และเป็นแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในการให้ความช่วยเหลือด้วยกระบวนการป้องกัน แก้ไข และเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มศักยภาพของโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาสังคมโดยรวมและการพัฒนาประเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทักษะของนักเรียน ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และจัดสรรงบประมาณ สำหรับการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความรู้ และสามารถปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นที่พึงพอใจ และศรัทธาแก่นักเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. แหล่งข้อมูล

1.1 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช. 1, ปวช. 2, ปวช. 3 โรงเรียน พณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 โดยในส่วนของนักเรียนได้ทำ การศึกษา จำนวนทั้งหมด 1,312 คน

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช. 1, ปวช. 2, ปวช. 3 โรงเรียน พณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 โดยในส่วนของอาจารย์ ที่ปรึกษาได้ทำการศึกษา จำนวนทั้งหมด 38 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 สถานภาพของนักเรียน ประกอบด้วย

2.1.1.1 เพศ แบ่งเป็น

-เพศชาย

-เพศหญิง

2.1.1.2 ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ แบ่งเป็น

-ชั้น ปวช. 1

-ชั้น ปวช. 2

-ชั้น ปวช. 3

2.1.2 สถานภาพของอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย

2.2.1 เพศ แบ่งเป็น

-เพศชาย

-เพศหญิง

2.1.2.2 ประสบการณ์ในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา แบ่งเป็น

-1-5 ปี

-6 – 10 ปี

-11 ปี ขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ทักษะของนักเรียน ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว 5 ด้าน ได้แก่ บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล

2.2.2 ทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว 5 ด้าน ได้แก่ บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว หมายถึง ความคิดเห็น ความคาดหวัง และความต้องการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช. 1, ปวช. 2 , ปวช. 3 โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี ที่ต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ในด้านการจัดบริการแนะแนว 5 บริการ ได้แก่ บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล

2. ทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว หมายถึง ความคิดเห็น ความคาดหวัง และความต้องการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช.1, ปวช. 2, ปวช. 3 โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี ที่ต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ในด้านการจัดบริการแนะแนว 5 บริการ ได้แก่ บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล

3. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว หมายถึง การลงมือกระทำหรือปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลนักเรียน โดยการจัดบริการแนะแนว 5 บริการ ประกอบด้วย

3.1 บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของสถานเป็นรายบุคคล ทั้งด้านการเรียน สุขภาพ ประวัติส่วนตัว เศรษฐกิจและสังคม ด้วยการใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่

3.1.1 การสังเกตพฤติกรรม

3.1.2 การสัมภาษณ์

3.1.3 การสอบถาม

3.1.4 การใช้แบบทดสอบ

3.1.5 การทำสังคมมิติ

3.1.6 การศึกษารายกรณี

3.1.7 ระเบียบสะสม

3.1.8 การเยี่ยมบ้าน

3.1.9 การประสานงานกับบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2 บริการสนเทศ โดยการเสนอความรู้และข้อมูลให้นักเรียนควรทราบให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของนักเรียน ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่

3.2.1 การปฐมนิเทศ

3.2.2 การปัจฉินิเทศ

3.2.3 กิจกรรมโฮมรูม

3.2.4 แจกเอกสาร

3.2.5 การจัดประชุม

3.2.6 การสอดแทรกความรู้ในกระบวนการเรียนการสอน

3.3 บริการให้คำปรึกษา โดยจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มีขอบข่ายครอบคลุมถึงการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่

3.3.1 การสำรวจปัญหา

3.3.2 การใช้เทคนิคการให้คำปรึกษา

3.3.3 การจัดสถานที่ให้คำปรึกษา

3.3.4 การจัดเวลาในการให้คำปรึกษา

3.3.5 การติดตามผลการให้คำปรึกษา

3.3.6 การเข้าร่วมประชุมเพื่อช่วยเหลือนักเรียน

3.3.7 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3.8 การส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ

3.4 บริการจัดวางตัวบุคคล โดยการจัดบริการให้นักเรียนได้รับประสบการณ์หรือความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับคน ทั้งด้านการเรียน อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ด้วยการจัดให้นักเรียนได้รับบริการหรือสวัสดิการที่จำเป็น สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ได้แก่

3.4.1 การจัดหาทุนอาหารกลางวัน

3.4.2 การจัดหาทุนสงเคราะห์

3.4.3 การจัดหาทุนการศึกษา

3.4.4 การจัดหางานให้ทำ

3.4.5 การสอนซ่อมเสริม

3.4.6 การแนะนำแผนการเรียน และการลงทะเบียนเรียน

3.4.7 การจัดให้ความรู้เพื่อเป็นการส่งเสริมด้านบุคลิกภาพ และการปรับตัว

3.4.8 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.5 บริการติดตามผล โดยการจัดบริการเพื่อติดตามผล และให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมแก่นักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

3.5.1 ติดตามผลนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือไปแล้ว

3.5.2 ติดตามผลนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ปัจจุบัน

3.5.3 ติดตามผลนักเรียนที่ออกกลางคัน

3.5.4 ติดตามผลนักเรียนที่จบหลักสูตร

3.5.5 ติดตามผลนักเรียนที่ส่งไปรับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. สถานภาพของนักเรียน หมายถึง สถานะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช. 1, ปวช. 2, ปวช. 3 โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

4.1 เพศ หมายถึง นักเรียนเพศชาย และเพศหญิง

4.2 ระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ หมายถึง ชั้น ปวช. 1, ปวช. 2, ปวช. 3 ที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ ในปีการศึกษา 2545

5. สถานภาพของอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง สถานะของอาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช. 1, ปวช. 2, ปวช. 3 โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

5.1 เพศ หมายถึง อาจารย์ที่ปรึกษาเพศชาย และเพศหญิง

5.2 ประสบการณ์ในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง ระยะเวลารวมโดยประมาณในการทำหน้าที่ฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 1-5 ปี , 6-10 ปี และ 11 ปี ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการแนะแนว
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวกับการแนะแนว
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการแนะแนว

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา

1.1 เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา

1.1.1 ความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษา

มีผู้ให้ความหมายของคำว่า อาจารย์ที่ปรึกษา (Student Advisor) ไว้ดังนี้

กู๊ด (ธันยพร บุญปลุกษ์, 2543 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Good, 1973 : 17) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนด้านวิชาการ วิชาชีพ รวมไปถึงเรื่องส่วนตัว และช่วยดูแลการลงทะเบียนวิชาเรียนต่าง ๆ

สุมน อมรวิวัฒน์ (2518 : 119) ให้ความหมายว่า อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่มีประสบการณ์และมีความสามารถที่จะช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับหลักวิชาการเรียนในสาขาหนึ่ง ๆ เป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงให้คำแนะนำช่วยเหลือ แนะนำแนวทางแก้ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน และในบางครั้งช่วยเหลือนักเรียนในด้านสวัสดิการเท่าที่ควรจะทำให้ ทั้งนี้ เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนไปจนสุดความสามารถ

สุจริต เพ็ชรชอบ และ วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ (2523 : 12) ศึกษาพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถ ที่จะช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ทั้งใน ด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว ด้านความประพฤติ

วัฒนา พัชรวนิช (2539 : 218) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ทำหน้าที่รับผิดชอบนักเรียนกลุ่มหนึ่งตามที่ได้รับมอบหมาย ให้คำปรึกษาทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล อบรมบ่มนิสัยให้นักเรียนประพฤติตนเป็นคนดี และหมั่นศึกษาเล่าเรียน

จากความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษาดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือนักเรียน ในด้านวิชาการ ด้านความประพฤติ และด้านปัญหาทั่วไป เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาได้จนถึงขีดสูงสุดตามศักยภาพ

1.1.2 บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

การให้คำปรึกษาเป็นหน้าที่สำคัญอันหนึ่งของสถานศึกษาที่ควรจะได้รับ ความเอาใจใส่จากบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ตระหนักถึงประโยชน์สูงสุดของการจัดการศึกษาที่นักเรียนพึงจะได้รับ ซึ่งนอกเหนือจากความรู้ทางวิชาการแล้วยังหมายรวมถึง การได้รับความช่วยเหลือให้มีความเข้าใจตนเองและสังคมได้ดีขึ้น เรียนรู้การใช้ทรัพยากรของสถาบันให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของตน (ธัญพร บุญปฤกษ์ 2543 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Habley. 1981 : 46) อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีความสำคัญต่อสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้มีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพเพื่อสนองต่อสังคม และประเทศชาติ (สำเนา ขจรศิลป์. 2525 : 31) ผลอันเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ทำให้บทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษาเปลี่ยนแปลงไป อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับแนวโน้มของสมาคมโลก แนวโน้มด้านสังคมการเมืองภายใต้บริบทที่มีองค์ประกอบด้านต่าง ๆ มากมาย เพื่อให้สามารถทำงานด้านการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธัญพร บุญปฤกษ์. 2543 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Bemak and hanna. 1998 : 209-218)

แฮริงตัน (Harrington. 1974 : 223-235) กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นทั้งผู้แนะแนวและเป็นทั้งอาจารย์ว่ามีบทบาทต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. บทบาทในฐานะที่เป็นครู เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษามักจะมีปัญหาด้านวิชาการ และการปรับตัว อาจารย์มักจะช่วยนักเรียนแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชั้นเรียนอยู่เป็นประจำ
2. บทบาทในฐานะผู้แนะแนว การแนะแนวในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการให้คำปรึกษาทางวิชาการและความคับข้องใจต่าง ๆ ของนักเรียน
3. บทบาทในฐานะเป็นอาจารย์ผู้หนึ่ง ในบรรดาอาจารย์ทั้งหมดอาจารย์ที่ปรึกษาอาจได้

รับข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในความรับผิดชอบของอาจารย์อื่น ๆ และในขณะที่ตัวกันตนเองก็เป็นผู้ให้ข้อมูลของนักเรียนแก่อาจารย์ที่ปรึกษาอื่น ๆ ด้วย

4. บทบาทในฐานะผู้บริหาร ผู้บริหารที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคณะนั้น นอกจากจะทำหน้าที่ด้านการบริหารแล้วยังเป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ พร้อมกับเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการให้คำปรึกษา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหารให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แสร้งตัน และ เครสเซล (Dressel, 1974 : 57) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องให้ความสนใจนักเรียนในความรับผิดชอบ มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ และสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนให้แก่แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งต้องเป็นผู้มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในด้านอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือจากด้านวิชาการ เป็นต้นว่า ด้านปัญหาส่วนตัวให้แก่แก่นักเรียนได้ด้วย

✎ ^{บทก.} ☒ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2518 : 120-122) กล่าวถึง บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาว่า เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ลักษณะรายวิชาและวิธีจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจแจ่มแจ้งและถูกต้องจนสามารถให้คำแนะนำและแนะทางเลือกแก่นักเรียนได้อย่างมั่นใจ

2. ศึกษาระเบียบและกฎเกณฑ์ของสถานศึกษาอย่างละเอียด พิจารณาข้อบกพร่อง และการขัดแย้งในข้อปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อสามารถดูแลให้นักเรียนเคารพกฎเกณฑ์ของสถาบัน แต่ก็ไม่เป็นอาจารย์ที่เคร่งครัดจนกลายเป็นผู้ก่อความยุ่งยากแก่นักเรียน

3. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนในความดูแล พยายามทำความรู้จักนักเรียนอย่างละเอียดพอสมควรในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพทางบ้าน สุขภาพ ลักษณะนิสัย ความสนใจ ความเชื่อ ความสามารถในการเรียน ความสามารถในการเข้าสังคม และพฤติกรรมบางประการที่เด่นชัดของนักเรียนแต่ละคน และที่สำคัญที่สุดที่จะให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ได้ดี คือ การทำให้นักเรียนเกิดความสบายใจและไว้วางใจในตัวอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ติดต่อปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิดกับหมู่อาจารย์ที่ปรึกษาคณะด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับปรุงการดูแลนักเรียนได้ดีขึ้น หากในคณะใดมีอาจารย์ที่ทำหน้าที่เฉพาะอย่าง เช่น อาจารย์ผู้ประสานงานในแต่ละสาขาวิชา อาจารย์หัวหน้าโปรแกรมการศึกษา หรืออาจารย์ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาควรจะประสานงานกับอาจารย์เหล่านั้น เพื่อให้รับทราบข้อมูลเป็นลำดับก่อนผ่านเรื่องถึงผู้บริหารสถานศึกษา

5. จัดเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในความดูแลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบข่าวสารและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างทันต่อเหตุการณ์ เวลาที่จัดขึ้นอาจใช้แตกต่างกันได้ เช่น จัดไว้สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง หรือนัดพบกันสัปดาห์เว้นสัปดาห์ หรือจัดบอยขึ้นระยะการลงทะเบียนเรียนในช่วง

เปิดภาคการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษามารายจั่วเวลาให้นักเรียนพบได้เป็นรายบุคคลซึ่งได้ผลมาก สถาบันการศึกษานาคใหญ่มักเห็นความสำคัญของชั่วโมงให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และยอมรับว่าเป็นชั่วโมงปฏิบัติงานทางวิชาการเช่นเดียวกับชั่วโมงการสอนในห้องเรียน

6. เก็บข้อมูลและเรื่องราวของนักเรียนในความดูแลไว้อย่างมีระบบระเบียบ แม้ว่าประวัติและเรื่องราวของนักเรียนจะมีอยู่แล้วที่หน่วยทะเบียน แต่การให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษามักจะมีเอกสารต่าง ๆ เพิ่มเติมสำหรับนักเรียนเฉพาะราย เช่น แผนการเรียนตลอดหลักสูตร หลักฐานสำเนาใบคำร้อง และสำเนาใบอนุมัติต่าง ๆ จดหมายของผู้ปกครองที่มาติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ หรือบางครั้งอาจมีจดหมายของนักเรียนที่ต้องการเล่าปัญหาของตนด้วยการเขียน เอกสารเหล่านี้ควรได้รับการเก็บเข้าแฟ้มอย่างมีระเบียบจนกว่านักเรียนในความดูแลจะจบการศึกษา

7. ตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในสถาบันการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างผู้บริหารและนักเรียน ไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์หรือปัญหาใดขึ้นมา การติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็วและเป็นไปตามลำดับขั้นเป็นสิ่งจำเป็นมาก และเป็นทางที่นำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างได้ผล ทั้งนี้อาจารย์จะต้องถ่วงดุลข้อเท็จจริง มีความเที่ยงธรรม และสุ่มรอบคอบ

วัฒนา พัทธราวิช (2539 : 220) กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ทำหน้าที่สำรวจความต้องการของนักเรียนในกลุ่ม เพื่อเสนอต่อฝ่ายบริหารของสถาบัน
2. วางแผนร่วมกับฝ่ายบริหาร ฝ่ายแนะแนว และฝ่ายอื่น ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน
3. สร้างบรรยากาศอันดีงามให้นักเรียนรู้สึกมีเสรีภาพที่จะแสดงออกในฐานะสมาชิกของกลุ่ม
4. สร้างบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและสมควรที่จะให้ความเคารพนับถือ
5. จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถาบันให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนโดยอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายอื่น ๆ ในสถาบัน
6. สร้างความอบอุ่นใจ สนับสนุนคุ้นเคยกับนักเรียน ทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทุก ๆ คน
7. สนับสนุนให้นักเรียนในกลุ่มได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันด้วยความสมัครใจ
8. จัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีปัญหาการเรียน และช่วยพัฒนาความสามารถของ

นักเรียนที่เรียนดีให้ไปจนถึงขีดสุดของความสามารถของแต่ละบุคคล

9. จัดเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนไว้ เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรม และการแสวงหาแนวทางการช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา

10. จัดส่งนักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น นักแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ หรือจิตแพทย์ เป็นต้น

11. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

12. ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหา หรือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน

13. ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่นักเรียนในกลุ่มอย่างเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความต้องการของแต่ละบุคคล

14. ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่กับฝ่ายแนะแนว อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนต่อไป

15. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเรียนและวิชาชีพ ซึ่งนักเรียนจะนำไปใช้ได้

อนาคต

16. ช่วยเหลือให้คำแนะนำทุก ๆ ด้านที่นักเรียนมาปรึกษา เช่น ปัญหาการศึกษา ปัญหาส่วนตัวและสังคม ปัญหาอาชีพ รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ

17. ช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจในการต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์ต่าง ๆ ทุกด้าน

18. ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่า และเห็นข้อบกพร่องของตนเอง แล้วพยายามเสริมคุณค่าที่มีอยู่ให้พัฒนาไปเรื่อย ๆ และหาทางแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

19. ~~ยินดีให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในกลุ่มตลอดเวลาด้วยความเต็มใจ~~

กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 21-22) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ได้ดังนี้ คือ ปฐมนิเทศนักเรียนในความรับผิดชอบ ในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบวินัย และข้อบังคับของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสวัสดิการต่าง ๆ ที่นักเรียนจะเข้าไปขอความช่วยเหลือเก็บรวบรวมประวัติข้อมูลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมตลอดจนแนะนำหาทางป้องกันและติดตามนักเรียนที่ขาดเรียน ดักเตือน คุแกล แก่ใจ และปรับปรุงความประพฤติของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

จากบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยพอสรุปเป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาได้ดังนี้

1. ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในเรื่องการศึกษา อาชีพ และการปรับตัว
2. ให้ความรู้เกี่ยวกับด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ
3. รับผิดชอบนักเรียนและให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มความสามารถ
4. มีหน้าที่อบรมสั่งสอนเรื่องความประพฤติ คุณธรรม จริยธรรม
5. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.1.3 คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา

จากบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ส่งผลให้อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่ดีและเหมาะสม เพื่อช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ เพราะการติดต่อของนักเรียนมักจะคำนึงถึงคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นสำคัญ (ประมวล หมนันดี 2542 : 20) ซึ่งคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาได้มีผู้ให้แนวความคิดไว้ดังนี้

สุจริต เพ็ชรชอบ (2520 : 74-45) มีความเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสม คือ มีหน้าตาเข้มแข็ง แจ่มใส เป็นกันเอง เป็นแบบอย่างที่ดี ในด้านคุณธรรม และความประพฤติ

วัฒนา พัทธราวนิช (2539 : 221-222) ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะสามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายดังนี้

1. สนใจปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เอาใจใส่และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ
2. สนใจใฝ่หาความรู้เพื่อให้ทราบถึงหน้าที่ที่แท้จริงของตนเอง รวมทั้งวางแผนงานในการแก้ปัญหา
3. มีความคิดริเริ่ม มีสมรรถภาพในการทำงาน มีความคล่องตัว มีใจรักงานอย่างแท้จริง
4. ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมมามากพอสมควร อันจะนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้
5. มีบุคลิกลักษณะดีเป็นที่ยอมรับของนักเรียน
6. มีไหวพริบและปฏิภาณในการโต้ตอบ การสนทนา การให้คำปรึกษาอย่างฉลาดสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
7. มีอารมณ์ดี เข้มแข็งแจ่มใสอยู่เสมอ รักความยุติธรรม มีระเบียบกฎเกณฑ์
8. เป็นบุคคลที่ใจกว้าง สามารถรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ทุกสถานการณ์

9. เป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่วิตกกังวลต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ สามารถรับฟังได้ด้วยใจสงบ แล้วพยายามนำข้อบกพร่องไปพิจารณาเพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

10. เป็นบุคคลที่สามารถรักษาความสามัคคีภายในกลุ่มได้อย่างสม่ำเสมอ

11. เป็นบุคคลที่สามารถปฏิบัติตัวในฐานะผู้นำแบบประชาธิปไตย อันเป็นที่ยอมรับของสมาชิกภายในกลุ่ม

12. เป็นบุคคลที่ขอมเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่องานในหน้าที่ของตนเสมอ

13. เป็นบุคคลที่เตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์ทุก ๆ ด้าน โดยไม่เกิดความวิตกกังวลแต่อย่างใด

14. เป็นบุคคลที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม และมีความรับผิดชอบสูง

15. เป็นบุคคลที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีเมตตา

16. เป็นบุคคลที่ขยันขันแข็ง มีมานะอดทนในการทำงาน มีความอดทนในการรอคอย

17. เป็นบุคคลที่สนใจติดตามผลงานที่ตนได้ปฏิบัติลงไป

โกลด์เบิร์ก (ธนพร บุญปลุกษ์, 2543 : 27 ; อ้างอิงมาจาก Goldberg, 1998 : 351 – 357) ได้สัมภาษณ์ อาร์โนลด์ โกลด์สไตน์ (Arnold Goldstein) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาทางการศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา โกลด์สไตน์ ให้ความเห็นว่า การเตรียมตัวสำหรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ การจัดอันดับความสำคัญของงานที่ต้องปฏิบัติ เช่น การเตรียมตัวด้านการอ่าน ซึ่งนอกเหนือจากการอ่านเกี่ยวกับกับการให้คำปรึกษาแล้ว ควรต้องอ่านในเรื่องอื่น ๆ ด้วย เช่น สังคมวิทยา สังคมสงเคราะห์ หลักการบางด้านของจิตวิทยาการศึกษา และแม้กระทั่งเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้อาจารย์ได้มีความรู้ความเข้าใจอย่างกว้างขวาง นอกจากนั้น การเรียนไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะการเรียนจากตำราและสื่อต่าง ๆ หากแต่ควรเรียนจากผู้มาขอรับคำปรึกษาด้วยบุคคลเหล่านี้อาจมีปัญหามุมที่แปลกแตกต่างกันออกไป ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้เรียนรู้ไปในตัว บุคลากรของประสบการณ์จากการอ่านและประสบการณ์จากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จะสามารถช่วยให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา สรุปได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นประชาธิปไตย ตลอดจนควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และควรมีความสามารถในการบูรณาการ ประสบการณ์จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.4 จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา

อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี เพราะเป็นอาชีพที่ให้บริการแก่สังคมโดยวิธีการแห่งปัญญา เป็นผู้นำความรู้ไปอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ กระทรวงศึกษาธิการ มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้ประกอบอาชีพครูอยู่เสมอ เพื่อให้ครู-อาจารย์มีความรู้สูงขึ้นทันกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี และขณะเดียวกันยังคำนึงถึงคุณภาพในวิชาชีพครูด้วย โดยมีจรรยาบรรณของอาชีพครูเป็นแนวปฏิบัติ

จรรยาบรรณครู ได้เริ่มปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในสมัย มล. ปิ่น มาลากุล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้กำหนด จรรยาบรรณครู 9 ประการ (ประมวล หมั่นดี 2542 : 19) ดังนี้

1. ครูต้องรักเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

2. ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝนสร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

3. ครูจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา ใจ

4. ครูต้องไม่กระทำความผิดเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

5. ครูต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ในการปฏิบัติตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์ให้กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตน

6. ครูต้องพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และมีวิสัยทัศน์ให้ทันการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

7. ครูต้องรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชน ในทางสร้างสรรค์

9. ครูพึงปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์พัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533 : 4-5) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ ดังนี้

1. รักษาความลับของศิษย์อย่างเคร่งครัด

2. พักภัยและปกป้องผลประโยชน์ของศิษย์

3. อุทิศเวลาเพื่องานอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ให้ความช่วยเหลือจนเต็มความสามารถ

อาจารย์ที่ปรึกษาจึงเป็นบุคคลแรกที่นักเรียนนึกถึงและขอความช่วยเหลือ ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงต้องกระทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี สร้างความเชื่อถือศรัทธาเลื่อมใสให้เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ช่อถัดดา ขวัญเมือง (2524 : 125-126) ได้ทำการศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความหวังดีและจริงใจกับนักศึกษา มีความรอบรู้ทันเหตุการณ์ มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ นำเลื่อมใสศรัทธา เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักศึกษา หน้าที่เข้มแข็งเข้มใส สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี และมีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

2. นักศึกษามีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ มีความหวังดีและความจริงใจกับนักศึกษา หน้าที่เข้มแข็งเข้มใส มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักศึกษา เคยทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี และเป็นกันเองกับนักศึกษา

ประหยัด สายวิเชียร (2529 : 35-38) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบุคลิกลักษณะ เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีการวางตัวดี ตรงต่อเวลา การเป็นกันเอง การปรับตัวเข้ากับนักศึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการให้คำปรึกษาและการให้ความช่วยเหลือ เห็นว่า อาจารย์เต็มใจให้คำปรึกษา แนะนำปฏิบัติในระดับมาก การให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาทั้งทางตรงและทางอ้อม อยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านความรู้ความเข้าใจ เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ในเรื่องของวิชาการและระเบียบของมหาวิทยาลัยในระดับดี

สุภาณี อินทรอักษร (2542 : 42-45) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในทัศนะ

ของอาจารย์ ได้องค์ประกอบทั้งหมด 8 องค์ประกอบ คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียสละ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความมีเหตุผล ด้านการตัดสินใจ ด้านความใจกว้าง ด้านอุทิศตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และด้านความน่าเชื่อถือ

2. คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในทัศนะของนักเรียน ได้องค์ประกอบทั้งหมด 8 องค์ประกอบ คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการเสียสละ ด้านความใจกว้าง ด้านความเป็นผู้นำ และด้านการตัดสินใจ

3. คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่วิเคราะห์ได้ในทัศนะของอาจารย์และทัศนะของนักเรียน พบว่า มีองค์ประกอบที่เหมือนกัน 4 องค์ประกอบ คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียสละ ด้านการตัดสินใจ และด้านความใจกว้าง ส่วนองค์ประกอบที่ต่างกันนั้นในทัศนะของอาจารย์จะมีองค์ประกอบด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความมีเหตุผล ด้านอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและด้านความน่าเชื่อถือ ส่วนในทัศนะของนักเรียนจะมีองค์ประกอบด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านความเป็นผู้นำ

ประมวล หมั่นดี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ระดับ ปวช. ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากถึง 3 ด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในเรื่อง การแต่งกายเหมาะสมและมีบุคลิกภาพดี วางตัวได้เหมาะสมเป็นกันเองกับนักเรียน และสนใจเอื้ออาทรต่อทุกข์-สุขของนักเรียน รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านบริการ ในเรื่อง การให้ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ สนใจติดตามทวงถามการผ่อนผันค่าเล่าเรียนให้คำแนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับการปรับปรุงตัวเอง ส่วนลำดับสุดท้าย คือ คุณลักษณะด้านวิชาการ ในเรื่อง รู้และเข้าใจระเบียบการวัดผลประเมินผล และการคิดเกรดเฉลี่ยได้ถูกต้อง ส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี ติดตามช่วยเหลือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับชมรมได้ และการจัดเวลาโฮมรูมอบรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

วิสูตร จำเนียร (2543 : 61-72) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในสถาบันราชภัฏธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาในสถาบันราชภัฏธนบุรี อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนานักศึกษา และด้านวิชาชีพ

2. เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาที่มี อายุ เพศ วุฒิการศึกษา และโปรแกรม

วิชาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาแตกต่างกัน ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา และความรู้ด้านกิจการนักศึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาไม่แตกต่างกัน

ชั้นยพร บุษปฤกษ์ (2543 : 95-116) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักศึกษา และปัญหาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลาง สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาวิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลาง สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรอิสระ พบว่า นักศึกษาที่มี เพศ ชั้นปี แผนกวิชา วิทยาเขต คะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน

2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลางสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทัศนะต่อปัญหาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา โดยรวมในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรอิสระ พบว่า อาจารย์ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ และ คณะวิชาต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน

1.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สติคเคิล (Stickle. 1980 : 262-265) ได้ศึกษาหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นที่ยอมรับในหมู่นักการศึกษาทั้งหลาย ผลการศึกษาพบว่า หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษามีด้วยกัน 5 ประการ คือ

1. ให้ความช่วยเหลือนักศึกษา ให้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรตามความสนใจ และความต้องการของนักศึกษา
2. ให้ข้อมูลแก่นักศึกษาในเรื่องของวิชาการ กฎระเบียบ
3. ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ
4. ช่วยพัฒนานักศึกษา โดยการเรียนรู้และทำความเข้าใจนักศึกษา โดยคำนึงถึงความต้องการ เป้าหมาย ความหวัง และช่วยแก้ไขปัญหส่วนตัวด้วย
5. สนับสนุนให้นักศึกษาวางแผนทางด้านวิชาการในระยะยาว

ลิตเติล (Little. 1985 : 34-36) ได้ทำการศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาไว้ว่า บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษานั้นมี 3 ประการ คือ

1. เป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือเมื่อได้รับคำขอร้อง

2. เป็นผู้ให้การฝึกอบรมและให้คำแนะนำ

3. เป็นผู้ที่ให้ความรู้ ให้ทักษะ

ควินน์ (Quinn, 1985 : 1991-A) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามทัศนะของอาจารย์ นักศึกษา และผู้บริหาร ในมหาวิทยาลัยย่านตะวันออกเฉียงกลางของสหรัฐอเมริกาไว้ว่าหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาวิชาชีพนั้น ยังไม่มีการพัฒนาไปสู่ระดับของความสอดคล้องต้องการ

จากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในการที่จะช่วยเหลือและให้การส่งเสริมนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ทั้งนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม มีจรรยาบรรณ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ มีความรู้ มีวิสัยทัศน์ มีความเสียสละ และมีความเอื้ออาทร นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นแบบอย่างในการประพฤติตนที่เหมาะสมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว

2.1.1 ความหมายของการแนะแนว

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการแนะแนว ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

โจนส์ (Jones, 1963 : 8) กล่าวว่า การแนะแนว คือ การที่บุคคลหนึ่งพยายามจะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลหนึ่ง เพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมให้สามารถปรับตนเองให้ดีขึ้น รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง จุดมุ่งหมายของการแนะแนวนั้นมุ่งที่จะให้บุคคลได้พัฒนาตนเองในด้านของความมีอิสระ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองได้อย่างสมบูรณ์

ครัม โบลซ์ (Krumholtz, 1970 : 365) ได้ให้ความหมายของการแนะแนว ว่าเป็น กระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างผู้มีปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือ และนักแนะแนวที่ผ่านการฝึกฝนอบรมมาอย่างดี รวมทั้งผ่านการศึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวมาแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายปลายทางที่จะช่วยเหลือให้ผู้ประสบปัญหาให้มีโอกาสเรียนรู้ที่จะเผชิญกับสภาพความเป็นจริง และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กู๊ด (Good. 1973 : 270) ให้ความหมายของการแนะแนว ว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้แต่ละบุคคลสามารถเข้าใจตนเองและโลกเกี่ยวกับตนเองได้ดี สามารถแสหาความรู้เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา การพัฒนาทางอาชีพและการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

มิลเลอร์ (Miller. 1976 : 13) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือแต่ละบุคคลให้สามารถเข้าใจตนเอง ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และมีการวางแผนในการพัฒนาระบบชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 1) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวว่าเป็นกระบวนการผูกพันเพื่อพัฒนาชีวิต เพื่อช่วยให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้บุคคลนั้นสามารถช่วยตนเอง นำตนเอง ปรับตนเองได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถป้องกันปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัชร ทรัพย์มี (2531 : 1) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เขาสามารถนำตนเองได้ เป็นต้นว่า ตัดสินใจได้ว่าจะศึกษาด้านใด ประกอบอาชีพใด หรือแก้ปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุขความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน

วัฒนา พชรวานิช (2531 : 8) ได้ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยเหลือให้บุคคลเข้าใจตนเอง รวมทั้งเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว รู้จักคิดและใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจด้วยตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

วีระ บำรุงรักษ์ (2538 : 7) กล่าวถึง ความหมายของการแนะแนวว่า คือ กิจกรรมและกระบวนการช่วยเหลือให้ผู้รับบริการแนะแนวสามารถวิเคราะห์และตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการที่เหมาะสมได้ด้วยตนเอง ปัญหาและความต้องการดังกล่าว อาจจะเป็นเรื่องของการศึกษาซึ่งเรียกว่า “การแนะแนวการศึกษา” เรื่องของการอาชีพซึ่งเรียกว่า “การแนะแนวอาชีพ” และเรื่องอื่น ๆ ในชีวิต ซึ่งอาจจะเรียกว่า “การแนะแนวชีวิต”

รวีวรรณ ชินะตระกูล (2539 : 26) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ว่า เป็นกระบวนการของการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง เพราะการเข้าใจตนเองนั้น จะส่งผลกระทบกับการดำเนินชีวิตของนักศึกษาในอนาคต การรู้จักและเข้าใจตนเองจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถตัดสินใจเลือกการประกอบอาชีพ หรือรู้จักปฏิบัติตัวเพื่อจะอยู่ในสังคม และรู้จักดำเนินชีวิตของตนให้ดี และมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ทัศนีย์ สิริวัฒน์ (2540 : 25) ได้กล่าวถึง การแนะแนวว่า เป็น กระบวนการที่ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลแต่ละบุคคลเกี่ยวกับการช่วยให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ช่วยให้สามารถใช้ความสามารถ ความสนใจและคุณลักษณะอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง ช่วยให้สามารถปรับตนเองให้เข้ากับบุคคลและ สภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ช่วยให้มีความสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ ถูกต้อง และเหมาะสม ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างฉลาดรวมทั้งช่วยให้สามารถปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และสังคมได้อย่างเต็มที่

จากนิยามที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถนำตนเองได้ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม

2.1.2 หลักในการแนะแนว

การดำเนินงานแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ นักแนะแนวมีหลักต้องยึดถือสำหรับปฏิบัติ ดังนี้ (วัชร ทรัพย์มี 2531 : 4-5)

1. การแนะแนวจัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลในทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
2. การแนะแนวนั้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. การแนะแนวเกิดจากความร่วมมือ การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพต้องเกิดจากความร่วมมือและความเต็มใจของผู้มาใช้บริการและบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูอื่น ๆ บุคลากรและสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน ดังนั้น ผู้ทำหน้าที่แนะแนวจะต้องเป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
4. การแนะแนวยึดหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล นักแนะแนวตระหนักในสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการที่จะเลือกตัดสินใจที่จะนำชีวิตของตนเอง นักแนะแนวจะเป็นผู้ช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เพื่อให้ผู้รับบริการจะได้ตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้แนะแนวจะไม่เป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจให้แก่ผู้รับบริการ
5. การแนะแนวเป็นกระบวนการต่อเนื่อง การจัดบริการแนะแนวนั้นจะต้องมีความต่อเนื่องในแต่ละระดับชั้น ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา และจะต้องจัดดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เป็นขั้นๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ฉะนั้นการจัดบริการแนะแนวจะต้องมีการวางแผนระยะยาว
6. การแนะแนวมุ่งหมายทั้งทางด้านการป้องกันปัญหา การแก้ปัญหาและการส่งเสริมพัฒนาการ

7. ผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวจะต้องมีคุณสมบัติและการฝึกอบรมทางการแนะแนวมาโดยเฉพาะ

8. การแนะแนวมีหลักการในการช่วยให้บุคคลปรับตัวได้ดีในปัจจุบัน และมีการวางแผนที่ดีในอนาคต

9. การแนะแนวตั้งอยู่บนหลักการว่าถ้าบุคคลแต่ละคนได้พัฒนาจนถึงขีดสุดในทุกด้าน และสามารถปรับตัวได้ดีแล้วสังคมก็จะพัฒนารุ่งเรืองต่อไปด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักในการดำเนินงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพจะต้องจัดเป็นกระบวนการต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคคลในทุกด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทั้งนี้ นักแนะแนวต้องตระหนักในสิทธิและเสรีภาพของผู้รับบริการในการตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

2.1.3 ประเภทของการแนะแนว

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2529 : 10-11) กล่าวถึงประเภทของการแนะแนวไว้ดังนี้

1. การแนะแนวการศึกษา (Education Guidance) หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลให้ได้รับความสำเร็จทางการศึกษาตามความสามารถของเขา ในบางครั้งการที่บุคคลใดก็ตามไม่สามารถจะประสบความสำเร็จได้นั้น อาจจะเป็นเพราะมีอุปสรรคหรือปัญหาต่าง ๆ เช่น เลือกเรียนวิชาที่ไม่เหมาะสม ขาดวิธีการเรียนที่ดี ขาดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่จะทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน ด้วยเหตุนี้จึงควรจะมีการจัดบริการแนะแนวเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลดน้อยลงหรือหมดไป

2. การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) หมายถึง กระบวนการที่จะช่วยเหลือบุคคลให้สามารถมีอาชีพที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามความต้องการ ดังนั้น กระบวนการแนะแนวอาชีพนั้นจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและต้องใช้เวลา เพราะจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่การพิจารณาตัวบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ความสนใจ ความถนัด ความสามารถและสติปัญญา เศรษฐกิจและอื่น ๆ ที่สำคัญแล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณาว่าเด็กควรจะเลือกอาชีพอะไร หลังจากการตัดสินใจเลือกก็จะต้องให้ข้อมูลว่าเด็กจะต้องเตรียมตัวเพื่ออาชีพโดยวิธีใด เช่น เข้ารับการอบรม เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ หรือเข้าไปทำงานเลยโดยการฝึกฝน นอกจากนี้แล้วถ้าเป็นไปได้ เด็กจะต้องมีโอกาสเข้าไปทำงานจริง และมีภูมูทางในการเจริญก้าวหน้า ตลอดจนประสบความสำเร็จ กระบวนการแนะแนวอาชีพนั้นจะต้องมีการให้คำปรึกษาทางด้านอาชีพร่วมอยู่ด้วย (Vocational Counseling)

3. การแนะแนวส่วนตัวและสังคม (Personal and Social Guidance) เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตตนเองอย่างมีความสุขในสังคม สาเหตุสืบเนื่องมาจากการที่บุคคลอาจจะประสบความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต เช่น การเลือกคบเพื่อน การเลือกคู่ครอง การมีปมด้อยต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว และอื่น ๆ ถ้าบุคคลมีความทุกข์จากปัญหามากเกินไป ย่อมจะทำให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพได้ ในทางตรงกันข้าม ถ้าได้รับการแนะแนวและแก้ไขปัญหาก็ จะมีโอกาสกระทำการต่าง ๆ ในชีวิตอย่างประสบความสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดบริการแนะแนวมี 3 ประเภท ได้แก่ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ และการแนะแนวส่วนตัวและสังคม

2.1.4 ขอบข่ายของการจัดบริการแนะแนว

บริการแนะแนวเป็นบริการที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนทุกคน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การป้องกันปัญหา การแก้ไขปัญห และส่งเสริมพัฒนาการนักเรียนทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เพื่อให้วัตถุประสงค์ดังกล่าวบรรลุผล งานแนะนํายังมีขอบข่ายการให้บริการออกเป็น 5 บริการ ได้แก่

1. บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล (Individual inventory service)

บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักแนะแนวและครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้ดำเนินการแนะแนวนักเรียนได้อย่างเหมาะสม กับทั้งเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้นักเรียนได้รู้จัก และเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น บริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคลถือว่าเป็น พื้นฐานของบริการอื่น ๆ ในงานแนะแนวอีกด้วย บริการนี้มีลักษณะสำคัญอยู่ 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน ประการที่สอง เป็นการบันทึก และแปลความหมายของข้อมูลดังกล่าว เพื่อนำมาใช้ในการแนะแนว ซึ่งไรอัน (ปราณี พันธุ์สว่าง, 2532 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Ryan, 1978 : 13) ได้ให้ความเห็นว่าข้อมูลของแต่ละบุคคลที่ควรมีการเก็บรวบรวมไว้ ได้แก่

1. ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
2. ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน
3. ข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ
4. ข้อมูลจากการรายงานเกี่ยวกับตนเองของนักเรียน เช่น ประวัติ การบันทึกประจำวัน พรหมธิดา แสนคำเครือ (2528 : 31) ได้ให้ความเห็นว่า การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับตัว

นักเรียนเป็นวิธีการที่จะให้ความช่วยเหลือและการแนะแนวแก่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง ตรงกับปัญหาและความต้องการมากขึ้น พร้อมทั้งได้เสนอเครื่องมือและกลวิธีที่สำคัญ ๆ หลายอย่างในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ดังนี้

1. การสังเกต
2. ระเบียบพฤติกรรม
3. มาตรฐานประมาณค่า
4. อัดชีวประวัติ
5. อนุทินและบันทึกประจำวัน
6. การเยี่ยมบ้าน
7. การสัมภาษณ์
8. แบบสอบถาม
9. สังคมมิติ
10. ระเบียบสะสม
11. การศึกษารายกรณี
12. แบบทดสอบ
13. กลวิธีให้บุคคลระบายความในใจหรือกลวิธีฉายภาพจิต

กล่าวโดยสรุป การบริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนให้มากที่สุด เพื่อนำมาศึกษาก่อนที่จะให้ความร่วมมือ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคคลต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาแต่ละฝ่ายก็มีความจำเป็น ที่จะต้องใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวนี้ จึงจะประสบผลสำเร็จ

2. บริการสนเทศ (Information service)

บริการสนเทศ มีจุดมุ่งหมายไม่เพียงแต่จะเป็นการให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักเรียนเท่านั้น แต่จะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะวางแผนการในชีวิต นอกจากนั้นยังมีจุดประสงค์ที่จะปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพต่าง ๆ ตลอดจนมีนิสัยในการทำงานที่ดี รู้จักวิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ บริการสนเทศมีขอบข่ายครอบคลุมในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม การรวบรวมข้อสนเทศจะต้องทำอย่างต่อเนื่องและมีการวางแผนล่วงหน้า ลักษณะของข้อสนเทศที่ดีจะต้องเป็นข้อสนเทศที่ทันสมัยและเชื่อถือได้ สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และระดับการศึกษาของ

นักเรียน วิธีการให้บริการสนเทศ อาจทำได้ทั้งชนิดให้บริการสนเทศเป็นรายบุคคล และการให้บริการสนเทศเป็นกลุ่ม รูปแบบการให้บริการสนเทศเป็นกลุ่มนิยมจัด ได้แก่

1. การประชุมใหญ่
2. ปฐมนิเทศ
3. ปิณิมนิเทศ
4. การอภิปราย
5. นิทรรศการ
6. ป้ายสนเทศ
7. โฮมรูม
8. ทักษะศึกษา
9. เลียงตามสาย
10. ฉายภาพยนต์หรือภาพนิ่ง
11. บทบาทสมมติ
12. การประชุมร่วมกับผู้ปกครอง

ดังนั้น การจัดบริการสนเทศ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริการนักเรียน เพื่อให้บริการที่เป็นความรู้และข่าวสารต่าง ๆ แก่นักเรียนทั้งในด้านการเรียน การเลือกอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การปฏิบัติตนในสังคม ตลอดจนการปรับตัวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จุดมุ่งหมายของบริการสนเทศนั้นไม่เพียงแต่จะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แก่นักเรียน แต่จะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะวางแผนชีวิต ปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพต่าง ๆ ตลอดจนนิสัยการทำงานที่ดีและการอยู่ร่วมกับคนในสังคมที่มีประสิทธิภาพ

3. บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service)

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2537 : 181) ได้ให้ความหมายของบริการให้คำปรึกษา โดยกล่าวว่า เป็นการช่วยเหลือให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม แล้วนำไปสู่การป้องกันปัญหา พัฒนาสิ่งที่ตนเองปรารถนาอย่างเหมาะสม โดยผู้รับบริการพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นตามมา หลังจากการตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของตน

สุชา จันทร์อม (2527 : 6) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาว่า คือ การช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถเผชิญกับความจริง มองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

บริการให้คำปรึกษาในสถานศึกษาจะจัดเป็นบริการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งจะช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ (สมชาย อริยอนันตชัย 2541 : 29 ; อ้างอิงมาจาก อรสา หงษ์นิกร 2529 : 25) ได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา เป็นบริการที่ช่วยนักเรียนในเรื่องการพัฒนาทักษะในการเรียน การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน
2. บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นบริการที่จะช่วยให้นักศึกษาได้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะให้บริการในด้านการวางแผนการดำเนินชีวิต การให้ข้อมูลด้านอาชีพ และการทดสอบในด้านต่าง ๆ
3. บริการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม เป็นบริการที่จะช่วยนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าบริการให้คำปรึกษาเป็น “หัวใจของการบริการแนะแนว” ซึ่งถือว่าเป็นบริการที่สำคัญที่สุดในการบริการแนะแนว และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานในสถาบันการศึกษา เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับบริการมีความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในกระบวนการปรึกษา ผู้รับบริการจะมีโอกาสได้สำรวจตนเองกับทั้งได้ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยการแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจเลือกการดำเนินชีวิตของตนเอง การให้คำปรึกษาสามารถทำได้ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

4. บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement service)

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2529 : 109-110) ได้กล่าวถึงประเภทของการจัดวางตัวบุคคลว่า แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การจัดวางตัวบุคคลทางการศึกษา และการจัดวางตัวบุคคลด้านอาชีพ กิจกรรมที่สำคัญของการจัดวางตัวบุคคลทางการศึกษา คือ การจัดให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับสาขาที่เปิดสอน ความทันสมัย มีการสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อพิจารณาความต้องการและความเข้าใจของนักเรียน พัฒนาสัมพันธภาพในการทำงานที่ดีกับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน รวบรวมเอกสารการเป็นสมาชิกชุมชนต่าง ๆ ของนักเรียน และเปิดบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

บุหงา วชิระศักดิ์มงคล (ม.ป.ป. : 194-195) ได้กล่าวว่า หากจะพิจารณาการแบ่งประเภทการจัดวางตัวบุคคล โดยถือประเภทของการแนะแนวเป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การจัดวางตัวบุคคลในการศึกษา คือ การจัดให้นักเรียนได้เรียนวิชาต่าง ๆ อย่าง

เหมาะสมกับตนและถูกต้องตามหลักสูตร การจัดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนที่ช่วยส่งเสริมทางการศึกษา เป็นต้น

2. การจัดวางตัวบุคคลทางด้านอาชีพเกี่ยวกับการช่วยเหลือนักเรียนให้ทำงานประเภทเต็มเวลา (Full – Time Employment) หรือประเภทบางเวลา (Part – Time Employment) ตามความเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนอาชีพที่เหมาะสม เป็นต้น

3. การจัดวางตัวบุคคลในด้านส่วนตัวและสังคม เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการเข้าสังคม การสมาคมกับเพื่อน รวมทั้งการเข้าร่วมในกิจกรรมบางประเภท เพื่อสนองตอบความต้องการส่วนตัวของนักเรียนบางคนด้วย เป็นต้น

สรุปได้ว่าการจัดบริการจัดวางตัวบุคคล เป็นการดำเนินงานที่มีความมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือผู้เรียน ได้เลือกหลักสูตรหรือวิชาเรียน ตลอดจนกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อช่วยให้แต่ละคน ได้เรียน และประกอบอาชีพ ตามความสนใจ ความสามารถ ความถนัดของนักเรียน ช่วยให้ นักเรียนใช้ความสามารถของตนเองกับงานได้อย่างเต็มที่ และถ้านั้นเป็นงานที่นักเรียนสนใจก็จะทำให้นักเรียนมีความสุขในการทำงาน นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดสวัสดิการทุนให้กับนักเรียนอีกด้วย

5. บริการติดตามผล (Follow-up and evaluation service)

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2529 : 116-117) และสถิตย์ วงศ์สวรรค์ (2531 : 306) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของบริการติดตามผล ไว้เป็นแนวเดียวกันดังนี้

1. เพื่อประเมินผลบริการแนะแนวว่าบริการต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ นักเรียนไปแล้วได้ผลเพียงใด

2. เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ถ้านักเรียนยังมีปัญหาใหม่

3. เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4. เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงโครงการแนะแนวและหลักสูตร

5. ให้ความช่วยเหลือศิษย์เก่าที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ในการทำงาน เป็นการต่อเนื่อง

6. ทำให้ทราบสาเหตุของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน

การติดตามผล เป็นการศึกษาหรือติดตามผลเพื่อช่วยให้โรงเรียนได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและบริการแนะแนว การติดตามผลจะช่วยให้ปฏิบัติงานได้เรียนรู้ถึงจุดอ่อนและข้อบกพร่อง อันควรปรับปรุงส่งเสริมในบริการแนะแนว และได้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน การติดตามผลอาจจำแนกได้หลายวิธี ซึ่ง วัชร ทรัพย์มี (2523 : 93) ได้จำแนกไว้ดังนี้

1. วิธีการสัมภาษณ์เป็นการส่วนตัวกับนักเรียน บุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือบุคคลที่อยู่ใกล้ซิดนักรเรียน เช่น บิดา มารดา เพื่อน
2. วิธีประชุมศิษย์เก่า เพื่อไต่ถามความเคลื่อนไหวของศิษย์เก่า
3. วิธีใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลนักเรียน

2.1.5 บทบาทของนักแนะแนว

บริการแนะแนวจะเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่หรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว นักแนะแนวเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการดำเนินงานแนะแนว และมีบทบาทดังที่นักวิชาการแนะแนวได้กล่าวไว้ดังนี้

วัชร ทรัพย์มี (2531 : 125-127) ได้ประมวลบทบาทของนักแนะแนวได้ดังนี้

1. จัดบริการให้แก่นักเรียน คือ
 - บริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - บริการสนเทศ ทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ และสังคม
 - บริการให้คำปรึกษา แก่นักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
 - บริการจัดวางตัวบุคคล ทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน
 - บริการติดตามผลนักเรียน หลังจากได้รับบริการแนะแนว
2. ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน วางแผนงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนในการจัดโครงการแนะแนว ตลอดจนการประเมินผลและร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนในการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับบริการแนะแนว นอกจากนี้ยังต้องสำรวจความต้องการบริการแนะแนวของโรงเรียนเสนอผู้บริหารโรงเรียน เสนอบประมาณเกี่ยวกับการดำเนินงานแนะแนว
3. ประสานงานกับครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ส่งเสริมความเข้าใจและเจตคติที่ดีแก่ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน เกี่ยวกับประโยชน์และลักษณะของการบริการแนะแนว และชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทของครูที่มีต่อการบริการแนะแนวในโรงเรียน จัดการอบรมให้ความรู้ด้านการแนะแนวแก่ครูและบุคลากรอื่น ๆ ร่วมมือกับครูในการจัดกิจกรรมประจำห้องเรียน และแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการติดตามผลนักเรียนแก่ครู
4. ประสานงานกับผู้ปกครอง สร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองเกี่ยวกับจุดประสงค์และ

ลักษณะงานของบริการแนะแนว เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดบริการแนะแนว แจ้งให้ผู้ปกครองทราบข้อมูลข่าวสารอันจะเป็นประโยชน์กับเด็ก และเชิญผู้ปกครองมาปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องของเด็ก หรือเชิญมาเป็นวิทยากร

5. ประสานงานกับสถาบันและบุคคลในชุมชน ติดต่อกับแหล่งวิทยากร และชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการประสานงานกับหน่วยแนะแนว เป็นต้นว่า การเชิญบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากร การจัดหาทุนต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน การขอชมโรงงานต่าง ๆ ในชุมชนและส่งตัวนักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ

6. การประเมินผลงานแนะแนวและการวิจัย

7. การเผยแพร่กิจกรรมแนะแนว

พนม ถัมภารักษ์ (2533 : 258-260) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูแนะแนวไว้ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการดำเนินงานบริการแนะแนวในโรงเรียน โดยการจัดให้มีบริการหลักที่สำคัญทั้ง 5 บริการ คือ บริการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล

2. เป็นผู้ประสานงานและมีบทบาทร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนในการจัดโครงการบริการแนะแนว

3. ดำเนินงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน ในการจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูแนะแนวแก่บุคลากรในโรงเรียน

4. ประชาสัมพันธ์และสนับสนุนเชิญชวนให้บุคลากรในโรงเรียนได้สนใจงานแนะแนวและใช้บริการแนะแนว เช่น ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น

5. ทำหน้าที่ชี้แจง ทำความเข้าใจ ให้ความรู้แก่คณะครูและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน เกี่ยวกับความมุ่งหมาย ขอบข่ายงานและประโยชน์ของบริการแนะแนว เพื่อช่วยให้ครูและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีเจตคติที่ดีต่อการแนะแนว มองเห็นความสำคัญและยินดีให้ความร่วมมือในการทำงานแนะแนว

6. ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ผู้ปกครอง ได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของบริการแนะแนว และยินดีให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการทำงานเกี่ยวข้องกับการแนะแนว เช่น การเก็บข้อมูลนักเรียน การแก้ปัญหาความยุ่งยากของนักเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัด เช่น การเชิญเข้าร่วมประชุม การจัดวันอาชีพ การปัจฉิมนิเทศ เป็นต้น

7. ทำหน้าที่ติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยงาน สถาบันและหรือบุคคลในชุมชนในการจัดกิจกรรมแนะแนว เช่น การขอชมสถานที่ การเชิญมาเป็นวิทยากร และขอทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดทุน ขาดทุน การส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เป็นต้น

8. การประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนมาใช้บริการและเผยแพร่ผลงานแนะแนวในกลุ่มประชาชนประเภทต่าง ๆ ได้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้า

9. ทำหน้าที่วิจัยและประเมินผลงานแนะแนว เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขบริการแนะแนวให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของครูแนะแนวนับว่ามีความสำคัญมากนอกจากจะจัดบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการให้นักเรียนแล้ว ยังต้องประสานงานกับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานแนะแนว นอกจากนี้ต้องมีการวิจัยและประเมินผลงานแนะแนวอยู่เสมอ เพื่อพัฒนางานแนะแนวให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.1.6 คุณลักษณะและคุณสมบัติของครูแนะแนว

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่แท้จริงของการจัดบริการแนะแนว ผู้ทำหน้าที่ครูแนะแนวนั้น นอกจากจะต้องมีความรู้แล้ว ยังจะต้องมีคุณลักษณะและคุณสมบัติของครูแนะแนวอีกด้วย ซึ่งผู้รู้ทางการแนะแนวได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่จำเป็นของครูแนะแนวไว้ดังนี้

สวัสดี สุวรรณอักษร (2529 : 47-48) ได้สรุปหลักเกณฑ์ในการประเมินคุณสมบัติครูแนะแนวที่สมาคมแนะแนว ได้เสนอไว้ 20 ข้อ คือ

1. มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อหน้าที่
2. มีความขยันขันแข็ง อุทิศตนในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. การอุทิศเวลาให้งานและส่วนรวม
4. การเห็นคุณค่าของงานและความศรัทธาในการทำงาน
5. การให้บริการด้วยความจริงใจโดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน
6. การปรับตนให้เข้ากับคนอื่นได้ทุกประเภท
7. ความคล่องตัวในการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ
8. การวางตัวให้เหมาะสมและการรู้จักกาละเทศะ
9. ความสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน
10. ความใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
11. ความใจเย็น สุขุมรอบคอบ ไม่อ่อนไหวง่าย

12. ความมีน้ำใจ เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
13. การรับฟังปัญหาทุกฝ่ายด้วยใจเป็นธรรม
14. การพิจารณาใคร่ครวญสถานการณ์อย่างมีเหตุผล
15. การรักษาความลับของผู้รับบริการ
16. การรู้จักประหยัค รักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของส่วนรวม
17. ความมีปฏิภาณไหวพริบ มีความสามารถในการแก้ปัญหา
18. ความสนใจใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนางานแนะแนว
19. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางานแนะแนว
20. การให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการแนะแนว

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

วุฒิพงษ์ บุญญพันธ์โสภณ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูแนะแนวที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะครูแนะแนวที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญมากที่สุด ส่วนด้านบุคลิกลักษณะ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านประสบการณ์และการดำเนินชีวิต ด้านความรู้เกี่ยวกับการสอนและการแนะแนว และด้านทักษะในการแนะแนว ครูและผู้บริหารในโครงการมีทัศนะในระดับความสำคัญมาก

อรลดา แก้วศิริบัณฑิต (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณสมบัติที่ใช้ในการพิจารณาแต่งตั้งครูแนะแนวในทัศนะของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติของครูแนะแนวที่ใช้ในการพิจารณาแต่งตั้งในทัศนะของผู้บริหาร ด้านบุคลิกภาพของครูแนะแนวอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด ส่วนในด้านวุฒิและประสบการณ์ทางการแนะแนว ด้านจรรยาบรรณของครูแนะแนว และด้านคุณสมบัติเฉพาะตัวอื่น ๆ อยู่ในระดับสำคัญมาก

ระพีพันธ์ คงประเสริฐ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่องานแนะแนว และปัญหาของนักเรียนกับการปฏิบัติงานแนะแนว ของครูประจำชั้นในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษาเขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่องานแนะแนวมีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับการปฏิบัติงานแนะแนวของครูประจำชั้น ผลการวิเคราะห์การ

ถดถอยพหุคูณแบบขั้นคอน พบว่า เจตคติต่องานแนะแนวสามารถทำนายการปฏิบัติงานแนะแนวของครูประจำชั้นได้

สมชาย อริญอนันตชัย (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดบริการแนะแนวของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงตามทัศนะของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามีทัศนะต่อการจัดบริการแนะแนวของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวม 3 ด้าน และเป็นรายด้าน ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศ อายุ และสาขาวิชาเอก มีทัศนะต่อการจัดบริการแนะแนวของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวม 3 ด้าน และเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

กัญญาวดี แสงงาม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษารับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนว ของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนวอยู่ในระดับมาก
2. ตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนว ได้แก่ เจตคติต่องานแนะแนว ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแนะแนว บุคลิกภาพมิติด้านการเก็บตัว-แสดงตัว ความรู้ทางด้านการแนะแนว และวุฒิการศึกษา ส่วนบุคลิกภาพมิติด้านความห้วนไหว-มั่นคงทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพศมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ตัวพยากรณ์การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนว ของครูแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ เจตคติต่องานแนะแนว ความรู้ทางด้านการแนะแนว ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแนะแนว และวุฒิการศึกษา

2.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลุยส์ จำปาเทศ (Louis Champathes. 1975 : 5807 A-5808 A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถเฉพาะในด้านพฤติกรรม ความรู้ และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพของผู้ที่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคาดหวังของผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา และอาจารย์ผู้ผลิตผู้ให้คำปรึกษาจากมหาวิทยาลัยในรัฐมิชิแกน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา และอาจารย์ผู้ผลิตผู้ให้คำปรึกษา จากมหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพเฉพาะของผู้ที่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างสอดคล้องกันในด้านความรู้และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพ แต่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านพฤติกรรม

สมาคมการปรึกษาและการพัฒนาแห่งสหรัฐอเมริกา (สสิธร กิมรัตน์. 2529 : 25-26 ; อ้างอิงมาจาก Dameron, ed. 1980 : 4-96) ได้ศึกษาสมรรถภาพที่เป็นหลักในการกำหนดเกณฑ์พฤติกรรมเพื่อใช้วัดการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนว ผลการวิจัยพบว่า ได้สมรรถภาพที่เป็นหลักในการกำหนดเกณฑ์พฤติกรรมเพื่อใช้วัดการปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาการปรึกษาและการแนะแนวที่ครอบคลุม ทั้ง 10 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว (Personal Characteristics)
2. ด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling)
 - 2.1 การปรึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Counseling)
 - 2.2 การปรึกษาในโรงเรียน (School Counseling)
 - 2.3 การปรึกษาโดยการเล่นและการปรึกษาสำหรับครอบครัว
(Play Therapy and Family Counseling)
 - 2.4 การปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group Counseling)
3. ด้านการเป็นที่ปรึกษา (Consultation)
4. ด้านการประสานงาน (Coordination)
5. ด้านการพัฒนาการทางอาชีพ (Career Development)
6. ด้านการวางแผนและการพัฒนา (Planning and Development)
7. ด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation)
8. ด้านการวิจัย (Research)
9. ด้านการจัดวางตัวบุคคลและติดตามผล (Placement and Follow-Up)
10. ด้านการส่งผู้รับบริการไปรับความช่วยเหลือจากบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน (Referral)

คัลป์ (Culp. 1981 : 547 A) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์การให้บริการด้านกิจการนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนเซมินอล (Seminole) เมือง แซนฟอร์ด (Sanford) รัฐฟลอริดา (Florida) ผลการวิจัยพบว่า

1. บริการที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษา คือ ด้านการศึกษา การทดสอบ การจัดหางาน บริการให้คำปรึกษา ด้านการศึกษาและอาชีพ บริการสนเทศ

2. นักศึกษาใหม่สนใจบริการให้คำปรึกษา ด้านวิชาการและอาชีพ
3. นักศึกษาผู้ใหญ่มีความเห็นว่า บริการจัดหางานและบริการให้คำปรึกษายังไม่เพียงพอ
กับความต้องการ

อัลเลน (นันทวรรณ เกาจีน. 2530 : 34 ; อ้างอิงจาก Allen. 1986 : 3259-A) ได้ทำการ
ศึกษาการเข้าร่วมปฐมนิเทศของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเซาท์เทิร์น อิลลินอยส์ (Southern
Illinois University) ที่เมือง คาร์บอนเดล (Carbondale) ผลการวิจัยพบว่า การเข้าร่วมปฐมนิเทศของ
นักศึกษาปีที่ 1 มีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจอยู่ศึกษาต่อในภาคเรียนที่ 2 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
ตลอดจนการที่นักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและคณาจารย์ของนักศึกษาปีที่ 1 และการที่
นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวิทยาลัยจัดให้เป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาตัดสินใจในการ
เลือกที่จะศึกษาในสถาบันเดิมของตนเอง และนักศึกษาจะเปลี่ยนแปลงสถานที่เรียนที่น้อยที่สุด
เมื่อได้รับทราบรายละเอียดในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในภาคเรียนที่ 2 ต่อไป ดังนั้น การจัดบริการ
ปฐมนิเทศ จึงเป็นสิ่งที่สถาบันการศึกษาทุกแห่งควรจะทำให้ให้นักศึกษาได้ข้อมูลต่าง ๆ จะเป็น
การช่วยในการตัดสินใจของนักศึกษาได้มากนั้น

จากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า งานในความรับผิดชอบของอาจารย์
ที่ปรึกษานอกจากงานด้านการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดปัญญา ความรู้ ความสามารถและทักษะต่างๆ
แล้ว ยังมีบทบาทในการแนะแนวแทรกอยู่ด้วยเป็นอย่างมาก งานแนะแนวมีส่วนช่วยในการพัฒนา
นักเรียนในทุกด้าน ช่วยเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิตของนักเรียน
โดยเฉพาะงานแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนให้เข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมที่อยู่
รอบตัว อาจารย์ที่ปรึกษาที่สามารถใช้กระบวนการแนะแนวได้อย่างผสมกลมกลืน และสอดคล้อง
กับความต้องการของนักเรียน จะช่วยให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปรับตัวให้
อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หากอาจารย์ที่ปรึกษาไม่เข้าใจ หรือไม่เห็นความสำคัญหรือคุณค่า
ของการแนะแนว ความมุ่งหวังที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้านย่อมจะไม่
บรรลุเป้าหมายที่กำหนดแน่นอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามทัศนะของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบด้วย

1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช. 1, ปวช. 2, ปวช. 3 โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 โดยในส่วนของนักเรียนได้ทำการศึกษา จำนวนทั้งหมด 1,312 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนแหล่งข้อมูลของนักเรียน

ระดับชั้น	แหล่งข้อมูล (คน)
ปวช. 1	557
ปวช. 2	372
ปวช. 3	383
รวม	1,312

2. อาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช. 1, ปวช. 2, ปวช. 3
โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 โดยในส่วนของ
อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำการศึกษา จำนวนทั้งหมด 38 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนแหล่งข้อมูลของอาจารย์ที่ปรึกษา

ระดับชั้น	แหล่งข้อมูล (คน)
ปวช. 1	18
ปวช. 2	10
ปวช. 3	10
รวม	38

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามทักษะที่มีคํอบทบาท
อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1. แบบสอบถามทักษะของนักเรียนที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำ
หน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 3
ตอน ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

1.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับทักษะและความคาดหวัง
ของนักเรียน ที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว 5 ด้าน คือ บริการ
สำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล
และบริการติดตามผล

1.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับทักษะความต้องการของนักเรียน
ที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ชุดที่ 2. แบบสอบถามทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาใน
การทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ
แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับทักษะและความคาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว 5 ด้าน คือ บริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล

2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับทักษะความต้องการของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา

วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาและการแนะแนว รวมทั้งคำสั่ง ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา และสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะได้แบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 108 ข้อ และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 104 ข้อ
3. นำแบบสอบถามไปนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน และอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 20 คน ที่มีลักษณะคล้ายกับแหล่งข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้ t-test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 85 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.79 – 7.54 และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา 85 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.75 – 5.41

5. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ สำหรับนักเรียน เท่ากับ 0.9787 และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา เท่ากับ 0.9856

ตัวอย่างแบบสอบถาม (ฉบับที่ 1 / สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่งานแนะแนวของอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการจัดบริการแนะแนว 5 บริการ แต่ละข้อมีคำตอบ 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ช่องทางด้านซ้าย เป็นการระบุทัศนะของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ช่องทางด้านขวา เป็นการระบุทัศนะของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่นักเรียนคาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติ

ปฏิบัติจริงมากที่สุด/คาดหวังมากที่สุด	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงมากที่สุด หรือ ควรปฏิบัติตามที่ท่านคาดหวังมากที่สุด
ปฏิบัติจริงมาก/คาดหวังมาก	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงมาก หรือ ควรปฏิบัติตามที่ท่านคาดหวังมาก
ปฏิบัติจริงปานกลาง/คาดหวังปานกลาง	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงปานกลาง หรือ ควรปฏิบัติตามที่ท่านคาดหวังปานกลาง
ปฏิบัติจริงน้อย/คาดหวังน้อย	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงน้อย หรือ ควรปฏิบัติตามที่ท่านคาดหวังน้อย
ปฏิบัติจริงน้อยที่สุด/คาดหวังน้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงน้อยที่สุด หรือ ควรปฏิบัติตามที่ท่านคาดหวังน้อยที่สุด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ให้นักเรียนแสดงทัศนะของท่านเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของ
อาจารย์ที่ปรึกษาในด้านการดูแลนักเรียน ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนมากที่สุด

0 นักเรียนต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร

1.
2.
3.
4.
5.

00 สิ่งที่นักเรียนไม่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียนได้แก่อะไรบ้าง

1.
2.
3.
4.
5.

ตัวอย่างแบบสอบถาม (ฉบับที่ 2 / สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา)

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่งานแนะแนว
ของอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการจัดบริการแนะแนว 5 บริการ แต่ละข้อมีคำตอบ 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ช่องทางด้านซ้าย เป็นการระบุทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ
อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ช่องทางด้านขวา เป็นการระบุทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ
อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังว่าควรปฏิบัติ

ปฏิบัติจริงมากที่สุด/คาดหวังมากที่สุด	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ปฏิบัติจริงมากที่สุด หรือ ควรปฏิบัติตามที่ ท่านคาดหวังมากที่สุด
ปฏิบัติจริงมาก/คาดหวังมาก	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ปฏิบัติจริงมาก หรือ ควรปฏิบัติตามที่ ท่านคาดหวังมาก
ปฏิบัติจริงปานกลาง/คาดหวังปานกลาง	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ปฏิบัติจริงปานกลาง หรือ ควรปฏิบัติตามที่ ท่านคาดหวังปานกลาง
ปฏิบัติจริงน้อย/คาดหวังน้อย	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ปฏิบัติจริงน้อย หรือ ควรปฏิบัติตามที่ ท่านคาดหวังน้อย
ปฏิบัติจริงน้อยที่สุด/คาดหวังน้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ปฏิบัติจริงน้อยที่สุด หรือ ควรปฏิบัติตามที่ ท่านคาดหวังน้อยที่สุด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาแสดงทัศนะของท่านเกี่ยวกับการทำหน้าที่
อาจารย์ที่ปรึกษา ให้ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด

0 ท่านคิดว่าหน้าที่ใดมีความไม่เหมาะสมกับการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ท่านได้รับ
มอบหมายให้ปฏิบัติ

1.
2.
3.
4.
5.

00 ท่านคิดว่าบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านการดูแลนักเรียน ควรเพิ่มเติมใน
เรื่องใดบ้าง

1.
2.
3.
4.
5.

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และตามที่คาดหวังให้ปฏิบัติ มีดังนี้

มากที่สุด	ให้	5 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

การแปลความหมายคะแนน

แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และตามที่คาดหวังให้ปฏิบัติ แปลความหมายของคะแนนโดยการหาคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

- 4.50 – 5.00 อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่แนะแนวตามที่จริง และตามที่คาดหวังให้ปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่แนะแนวตามที่จริง และตามที่คาดหวังให้ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่แนะแนวตามที่จริง และตามที่คาดหวังให้ปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่แนะแนวตามที่จริง และตามที่คาดหวังให้ปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่แนะแนวตามที่จริง และตามที่คาดหวังให้ปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพณิชยการราชดำเนิน-ธนบุรี เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2545 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2545 โดยแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียน 1,312 ฉบับ ได้รับคืน 1,312 ฉบับ และแจกแบบสอบถามให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา 38 ฉบับ ได้รับคืน 38 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามสำหรับนักเรียนตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 1,312 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 38 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00
2. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน
3. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติด้วย

โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1. วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage)
- 3.2. วิเคราะห์ระดับทักษะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรีที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ โดยการหา ค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายด้าน และรายข้อ
- 3.3. นำทักษะและข้อเสนอแนะของนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี จากแบบสอบถามความต้องการของนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริงและคาดหวัง

ต้องการให้ปฏิบัติ ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด มาหาคำความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้แนวความคิดคล้ายคลึงกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ.

2541 : 65)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ α -Coefficient โดยใช้สูตร

(ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.2531 : 85 – 86)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที่

t-test for independent samples โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 :166)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม
	$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	S_1^2, S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	n_1, n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	=	จำนวนนักเรียนและจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาในแหล่งข้อมูล
$\bar{X}$	=	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	=	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
D1	=	ด้านบริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล
D2	=	ด้านบริการสนเทศ
D3	=	ด้านบริการให้คำปรึกษา
D4	=	ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล
D5	=	ด้านบริการติดตามผล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ

1. ทักษะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติเป็นรายด้านและรายข้อ

2. ทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ เป็นรายด้านและรายข้อ

ตอนที่ 3 ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาคณะที่ปฏิบัติจริง และคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ โดยเสนอเป็นความถี่จากข้อคำถามปลายเปิดที่ได้รับทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 3 และตาราง 4

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปวช. 1	260	46.7	297	53.3	557	42.5
ปวช. 2	166	44.6	206	55.4	372	28.4
ปวช. 3	162	42.3	221	57.7	383	29.2
รวม	588	44.8	724	55.2	1312	100

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 1,312 คน เมื่อจำแนกตามเพศเป็นนักเรียนเพศชาย จำนวน 588 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 และเป็นเพศหญิง จำนวน 724 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 คน และจำแนกตามระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับ ปวช. 1 จำนวน 557 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 ระดับ ปวช. 2 จำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 ระดับ ปวช. 3 จำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ตามลำดับ

ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ตอบแบบสอบถามแยกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 – 5 ปี	0	0	0	0	0	0
6 – 10 ปี	0	0	5	13.2	5	13.2
11 ปีขึ้นไป	6	15.8	27	71.0	33	86.8
รวม	6	15.8	32	84.2	38	100

จากตาราง 4 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 38 คน เมื่อจำแนกตามเพศเป็นเพศชาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 และเป็นเพศหญิง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 คน และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 6 – 10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

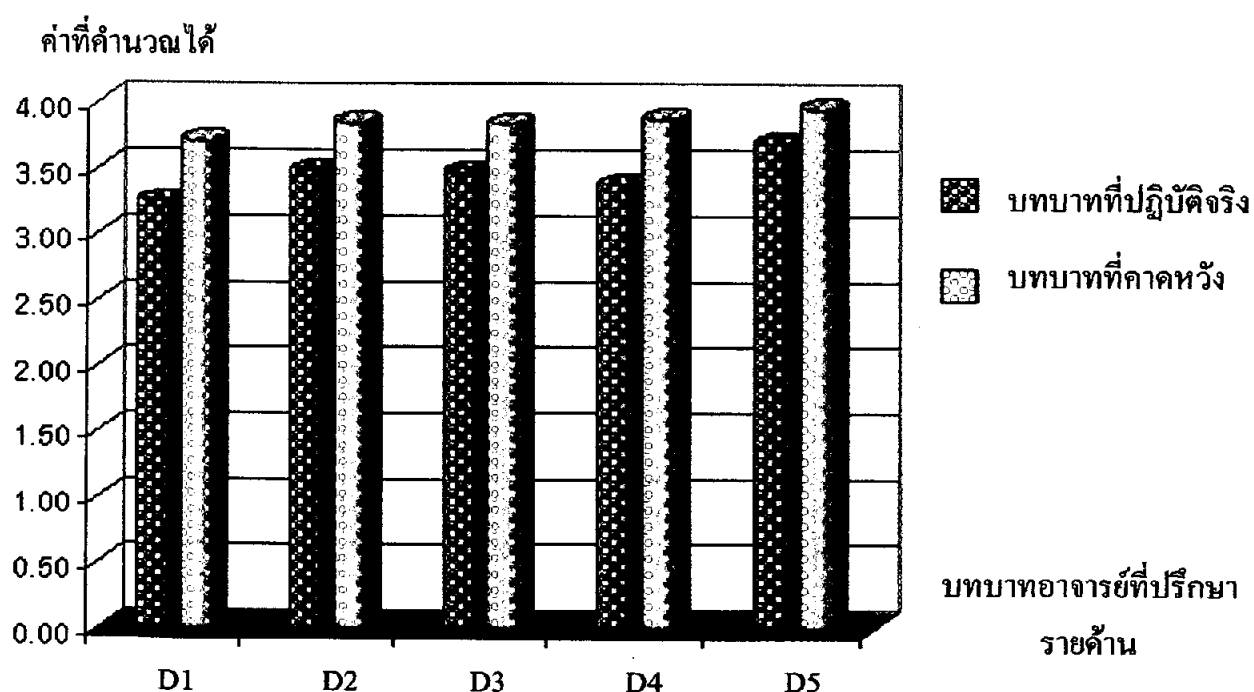
2.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้านและรายข้อของ

2.1.1. ทักษะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ

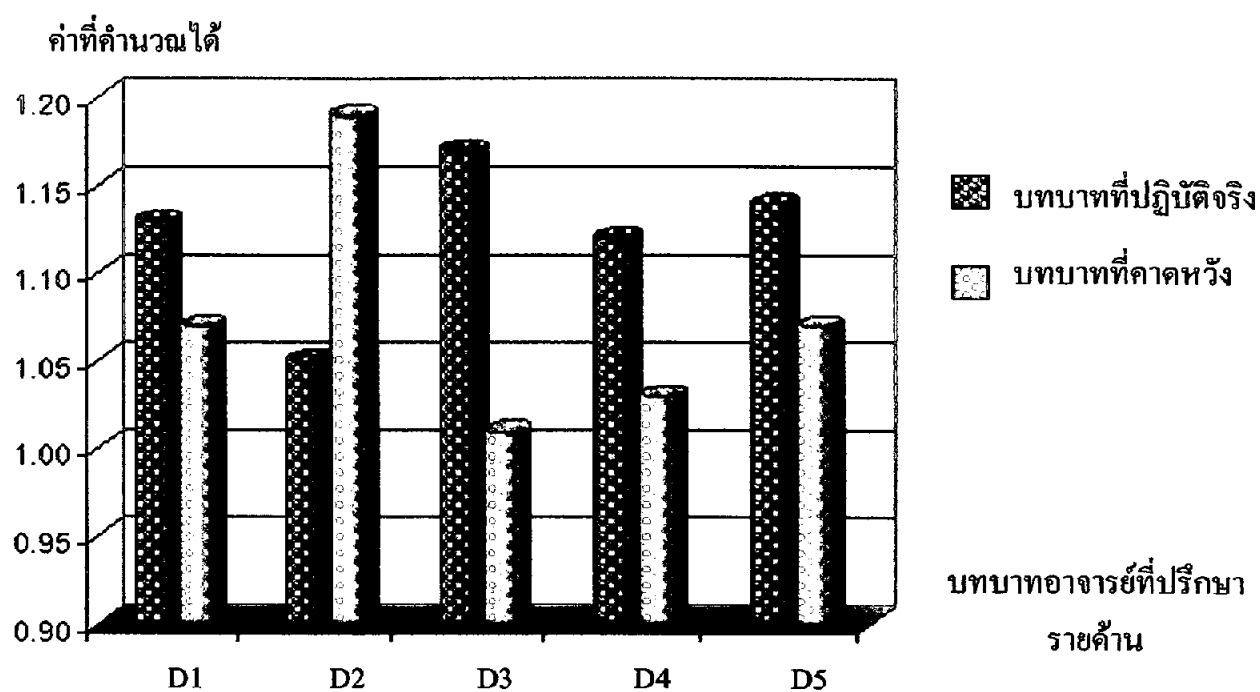
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ

ทัศนะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1. บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล						
- ด้านการศึกษา	3.84	0.19	มาก	3.99	0.16	มาก
- ด้านอาชีพ	3.12	0.11	ปานกลาง	3.73	0.15	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม	2.98	0.45	ปานกลาง	3.52	0.31	มาก
รวม	3.25	0.48	ปานกลาง	3.71	0.30	มาก
2. บริการสนเทศ						
- ด้านการศึกษา	3.76	0.22	มาก	4.04	0.10	มาก
- ด้านอาชีพ	3.19	0.02	ปานกลาง	3.85	0.02	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม	3.58	0.26	มาก	3.93	0.02	มาก
- ด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสาร	3.38	0.44	ปานกลาง	3.66	0.28	มาก
รวม	3.49	0.34	ปานกลาง	3.85	0.22	มาก
3. บริการให้คำปรึกษา						
- ด้านวิธีการให้คำปรึกษา	3.44	0.26	ปานกลาง	3.79	0.18	มาก
- ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษา	3.31	0.11	ปานกลาง	3.71	0.13	มาก
- ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา	3.56	0.16	มาก	3.95	0.10	มาก
รวม	3.47	0.22	ปานกลาง	3.84	0.17	มาก
4. บริการจัดวางตัวบุคคล						
- ด้านการศึกษา	3.55	0.30	มาก	3.91	0.12	มาก
- ด้านอาชีพ	3.18	0.16	ปานกลาง	3.85	0.02	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม	3.30	0.17	ปานกลาง	3.88	0.02	มาก
รวม	3.38	0.27	ปานกลาง	3.88	0.02	มาก
5. บริการติดตามผล	3.70	0.21	มาก	3.96	0.11	มาก
รวมทั้ง 5 ด้าน	3.46	0.32	ปานกลาง	3.85	0.20	มาก

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่
 แนะนำตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 อยู่ใน
 ระดับปานกลาง และนักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่า
 เฉลี่ย 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5
 ด้าน พบว่า บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวาง
 ตัวบุคคล บริการติดตามผล นักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะ
 นำตามที่ปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 , 3.49 , 3.47 , 3.38 และ 3.70 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยง
 เบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 , 0.34 , 0.22 , 0.27 และ 0.21 ตามลำดับ และนักเรียนมีทัศนคติ
 ต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 , 3.85 , 3.84 , 3.88 และ
 3.96 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 , 0.22 , 0.17 , 0.02 และ 0.11 ตามลำดับ

ภาพประกอบ 1 ค่าเฉลี่ยรายด้านตามทัศนคติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อ
 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะนำตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่
 นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ

ภาพประกอบ 2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายค้ำตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อบทบาของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติงานจริงและบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล

ทัศนะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติงานจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล						
- ด้านการศึกษา						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้นักเรียนกรอกระเบียน สะสมด้านการศึกษา	3.62	0.99	มาก	3.81	0.88	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาพูดคุยกับนักเรียนเพื่อทราบ ข้อเท็จจริงหรือปัญหาด้านการเรียน	3.92	0.98	มาก	4.07	0.88	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลด้านผลการ เรียนแต่ละรายวิชาทุกภาคเรียน	3.98	0.90	มาก	4.11	0.85	มาก
- ด้านอาชีพ						
1. อาจารย์ที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลด้านความ สามารถและความสนใจของนักเรียนด้านอาชีพ	3.18	1.03	ปานกลาง	3.80	0.93	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาพูดคุยกับนักเรียนด้านการ วางแผนและการเตรียมตัวด้านอาชีพ	3.21	1.07	ปานกลาง	3.84	0.90	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาพูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อหา ข้อมูลเพิ่มเติมด้านอาชีพ	2.99	1.13	ปานกลาง	3.55	1.05	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
- ด้านส่วนตัวและสังคม						
1. อาจารย์ที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลด้านประวัติส่วนตัว สุขภาพอนามัยของนักเรียน	3.37	1.08	ปานกลาง	3.83	0.92	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน	3.02	1.04	ปานกลาง	3.60	0.95	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพและการปรับตัวของนักเรียน	3.35	1.06	ปานกลาง	3.75	0.95	มาก
4. อาจารย์ที่ปรึกษาออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อทราบความเป็นอยู่และให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามสภาพความเป็นจริง	2.26	1.23	น้อย	3.03	1.23	ปานกลาง
5. อาจารย์ที่ปรึกษาให้นักเรียนเขียนอัตชีวประวัติของตนเองเพื่อให้รู้จักตนเองดีขึ้น	2.94	1.14	ปานกลาง	3.42	1.04	ปานกลาง
รวม	3.25	0.48	ปานกลาง	3.71	0.30	มาก

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมเรื่องบริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริงด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ด้านส่วนตัวและสังคมอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมีทัศนคติต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านการศึกษา และด้านอาชีพอยู่ในระดับมาก และด้านส่วนตัวและสังคมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติงานจริงและบทบาทตามที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการสนเทศ

ทัศนะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติงานจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
	บริการสนเทศ					
- ด้านการศึกษา						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและการลงทะเบียนเรียน	3.96	0.89	มาก	4.13	0.96	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาพูดคุยให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลและการสอน	3.86	0.93	มาก	4.06	0.89	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนที่ดี	3.80	1.01	มาก	4.09	0.91	มาก
4. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งวิชาการที่นักเรียนจะไปศึกษาค้นคว้า	3.45	1.02	ปานกลาง	3.89	0.88	มาก
- ด้านอาชีพ						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียน	3.15	1.07	ปานกลาง	3.84	0.93	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวและการปฏิบัติตนในการประกอบอาชีพ	3.21	1.08	ปานกลาง	3.84	0.93	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งอาชีพที่นักเรียนจะไปศึกษา	3.21	1.10	ปานกลาง	3.87	0.96	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน	4.07	0.91	มาก	3.95	0.98	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	3.36	1.04	ปานกลาง	3.81	0.93	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการคบเพื่อน	3.57	1.08	มาก	3.89	0.97	มาก
4. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพ	3.66	1.04	มาก	3.92	0.90	มาก
5. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวและการวางตนในสังคม	3.50	1.04	มาก	3.90	0.92	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ทักษะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
6. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเสพติด ให้โทษและโรคเอดส์	3.66	1.02	มาก	4.11	0.98	มาก
- ด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสาร						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลกับนักเรียนใน กิจกรรมโฮมรูม	4.07	0.96	มาก	4.00	0.96	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลกับนักเรียนโดย สอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน	3.72	0.97	มาก	3.92	0.88	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลกับนักเรียนโดยการ แจกเอกสารเผยแพร่	3.34	1.09	ปานกลาง	3.71	0.95	มาก
4. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลกับนักเรียนโดยการ จัดประชุมนอกเวลาเรียน	2.84	1.21	ปานกลาง	3.21	1.21	ปานกลาง
5. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลกับนักเรียน โดยผ่าน ผู้แทนนักเรียน	3.20	1.09	ปานกลาง	3.53	1.03	มาก
6. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลกับนักเรียน โดยเชิญ วิทยากรมาให้ความรู้	3.11	1.20	ปานกลาง	3.60	1.07	มาก
รวม	3.49	0.34	ปานกลาง	3.85	0.22	มาก

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนมีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่
แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมเรื่องบริการสนเทศมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 0.34 อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา
ตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 อยู่ในระดับมาก
และนักเรียนมีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการตามที่ได้ปฏิบัติจริงด้านการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ใน
ระดับมาก ด้านอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ด้านส่วนตัวและสังคมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก
ด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมีทักษะต่ออาจารย์
ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม อยู่
ในระดับมาก ด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการให้คำปรึกษา

ทัศนะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
	บริการให้คำปรึกษา					
- ด้านวิธีการให้คำปรึกษา						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนที่มี ปัญหาด้านการเรียนเป็นรายบุคคล	3.70	1.07	มาก	3.97	0.93	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนเป็นรายบุคคล	3.75	1.04	มาก	4.00	0.91	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับการผ่อนผันค่าเล่าเรียนเป็นรายบุคคล	3.74	1.07	มาก	3.99	0.94	มาก
4. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับครอบครัวและเศรษฐกิจเป็นรายบุคคล	3.24	1.11	ปานกลาง	3.68	1.02	มาก
5. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการปรับตัวเป็นรายบุคคล	3.45	1.08	ปานกลาง	3.74	0.97	มาก
6. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนเป็นกลุ่ม	3.48	1.11	ปานกลาง	3.83	0.96	มาก
7. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนเป็นกลุ่ม	3.57	1.06	มาก	3.87	0.94	มาก
8. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับการผ่อนผันค่าเล่าเรียนเป็นกลุ่ม	3.55	1.07	มาก	3.87	0.97	มาก
9. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับครอบครัวและเศรษฐกิจเป็นกลุ่ม	3.22	1.10	ปานกลาง	3.66	1.02	มาก
10. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการปรับตัวเป็นกลุ่ม	3.38	1.09	ปานกลาง	3.76	1.00	มาก
11. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนทางโทรศัพท์	2.85	1.34	ปานกลาง	3.35	1.29	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ทัศนะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
- ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษา						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาจัดตารางเวลาให้คำปรึกษานักเรียน	3.19	1.22	ปานกลาง	3.64	1.07	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษานักเรียนนอกเวลาโฮมรูม	3.36	1.16	ปานกลาง	3.62	1.08	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาให้เวลาอิสระแก่นักเรียนเมื่อต้องการขอรับคำปรึกษา	3.40	1.17	ปานกลาง	3.87	1.02	มาก
- ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา						
1. อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถด้านการให้คำปรึกษา	3.62	1.07	มาก	3.91	0.96	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษารักษาความลับของนักเรียน	3.53	1.16	มาก	3.99	1.02	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาสนใจรับฟังปัญหาหรือเรื่องราวของนักเรียน	3.73	1.11	มาก	4.05	0.96	มาก
4. อาจารย์ที่ปรึกษาขอรับการตัดสินใจของนักเรียน	3.57	1.08	มาก	4.00	0.96	มาก
5. อาจารย์ที่ปรึกษาใช้ภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายในการให้คำปรึกษา	3.66	1.09	มาก	3.98	0.97	มาก
6. อาจารย์ที่ปรึกษาให้นักเรียนได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น	3.57	1.04	มาก	3.93	0.92	มาก
7. อาจารย์ที่ปรึกษาทำให้นักเรียนเกิดความสุขใจเมื่อได้พูดคุยกับอาจารย์ที่ปรึกษา	3.61	1.16	มาก	4.04	0.97	มาก
8. นักเรียนเกิดความไว้วางใจอาจารย์ที่ปรึกษา	3.66	1.16	มาก	4.00	1.04	มาก
9. กรณีที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ อาจารย์ที่ปรึกษาจะดำเนินการโดยส่งนักเรียนไปรับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานอื่น	3.15	1.21	ปานกลาง	3.69	1.05	มาก
รวม	3.47	0.22	ปานกลาง	3.84	0.17	มาก

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนมีทัศนคติตอบทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมเรื่องบริการให้คำปรึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีทัศนคติตอบทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีทัศนคติตอบทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริงด้านวิธีการให้คำปรึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก นักเรียนมีทัศนคติต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านวิธีการให้คำปรึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมาก และด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อตามทัศนคติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีตอบทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการจัดวางตัวบุคคล

ทัศนคติ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
บริการจัดวางตัวบุคคล						
- ด้านการศึกษา						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยวางแผนการลงทะเบียนเรียน	3.72	1.05	มาก	4.01	0.93	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยวางแผนการทบทวนบทเรียน	3.52	1.06	มาก	3.91	0.95	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยวางแผนการเตรียมตัวสอบ	3.65	1.06	มาก	4.03	0.95	มาก
4. อาจารย์ที่ปรึกษาจัดสอนพิเศษในรายวิชาที่ไม่เข้าใจ	3.05	1.24	ปานกลาง	3.71	1.13	มาก
5. อาจารย์ที่ปรึกษาจัดส่งรายงาน/แจ้งผลด้านการเรียนเกี่ยวกับนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	3.82	1.02	มาก	3.92	1.75	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ทักษะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่เป็นจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
- ด้านอาชีพ						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาจัดหาและสนับสนุนให้นักเรียนทำงานพิเศษเพื่อเสริมรายได้	3.23	1.23	ปานกลาง	3.92	1.00	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครงาน	3.00	1.21	ปานกลาง	3.79	1.07	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาส่งเสริมคุณสมบัติด้านจริยธรรมวิชาชีพให้แก่นักเรียน	3.33	1.14	ปานกลาง	3.85	1.00	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลและช่วยเหลือนักเรียนด้านทุนการศึกษาและทุนสงเคราะห์	3.42	1.13	ปานกลาง	3.93	0.97	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลและช่วยเหลือนักเรียนด้านทุนอาหารกลางวัน	3.10	1.16	ปานกลาง	3.79	1.02	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องการผ่อนผันค่าเล่าเรียน	3.39	1.15	ปานกลาง	3.92	1.00	มาก
รวม	3.38	0.27	ปานกลาง	3.88	0.02	มาก

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนมีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมเรื่องการจัดวางตัวบุคคลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.27 อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.02 อยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริงด้านการศึกษามากอยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ด้านส่วนตัวและสังคมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมีทักษะต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการ ให้ปฏิบัติด้านบริการติดตามผล

ทัศนะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
บริการติดตามผล						
1. อาจารย์ที่ปรึกษาดูผลการเรียนของนักเรียนทุกภาคเรียน	3.91	1.00	มาก	4.09	0.94	มาก
2. อาจารย์ที่ปรึกษาดูผลการลงทะเบียนเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง	3.78	1.05	มาก	4.09	0.93	มาก
3. อาจารย์ที่ปรึกษาดูผลนักเรียนเรื่องความประพฤติและการแต่งกายอย่างต่อเนื่อง	3.79	1.01	มาก	3.92	1.03	มาก
4. อาจารย์ที่ปรึกษาดูผลเรื่องการชำระค่าเล่าเรียน	3.72	1.04	มาก	3.95	0.98	มาก
5. อาจารย์ที่ปรึกษาดูผลนักเรียนหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว	3.57	1.09	มาก	3.91	0.96	มาก
6. อาจารย์ที่ปรึกษาดูผลการส่งนักเรียนไปรับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานอื่น	3.30	1.30	ปานกลาง	3.76	1.05	มาก
7. หลังจากนักเรียนไปรับทุนการศึกษาไปแล้ว อาจารย์ที่ปรึกษาคำแนะนำการติดตามนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้						
- การเข้าชั้นเรียน	3.90	0.99	มาก	4.03	0.94	มาก
- ผลการเรียน	3.88	0.96	มาก	4.07	0.92	มาก
- ความเป็นอยู่	3.56	1.03	มาก	3.89	0.99	มาก
- เศรษฐกิจ	3.42	1.08	ปานกลาง	3.81	1.03	มาก
- ความประพฤติ	3.89	1.01	มาก	4.04	0.99	มาก
รวม	3.70	0.21	มาก	3.96	0.11	มาก

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนมีทัศนคติตอบทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมเรื่องบริการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 อยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีทัศนคติตอบทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 อยู่ในระดับมาก

2.1.2 ทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและทบทวนที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านตามทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและทบทวนที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ

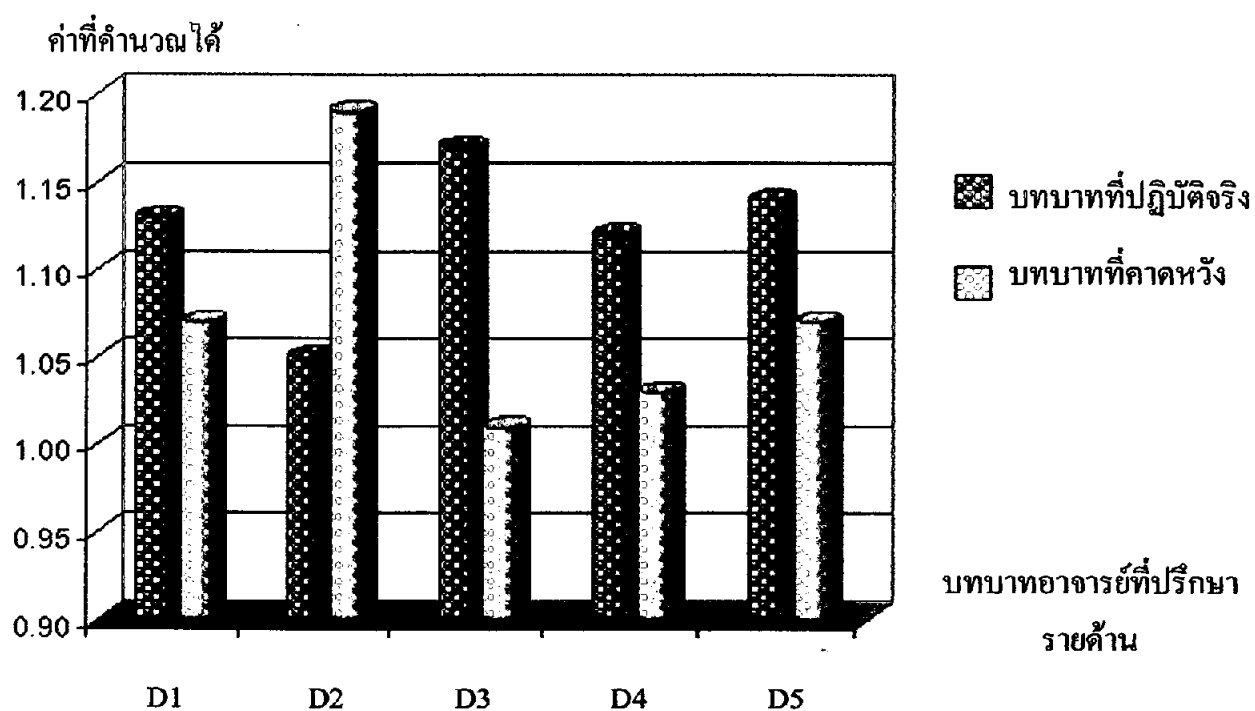
ทัศนคติ	ทบทวนอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริง			ทบทวนอาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1. บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล						
- ด้านการศึกษา	4.14	0.75	มาก	4.22	0.79	มาก
- ด้านอาชีพ	3.07	0.91	ปานกลาง	3.65	0.82	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม	3.72	0.82	มาก	3.81	0.78	มาก
- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.47	1.34	ปานกลาง	3.73	1.07	มาก
รวม	3.58	1.10	มาก	3.84	0.92	มาก
2. บริการสนเทศ						
- ด้านการศึกษา	4.36	0.69	มาก	4.26	0.79	มาก
- ด้านอาชีพ	3.40	0.88	มาก	3.67	0.80	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม	4.30	0.76	มาก	4.26	0.78	มาก
- ด้านรูปแบบการให้ข้อมูล	3.52	1.13	มาก	3.81	0.96	มาก
ข่าวสาร						
รวม	3.90	1.00	มาก	4.01	0.88	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

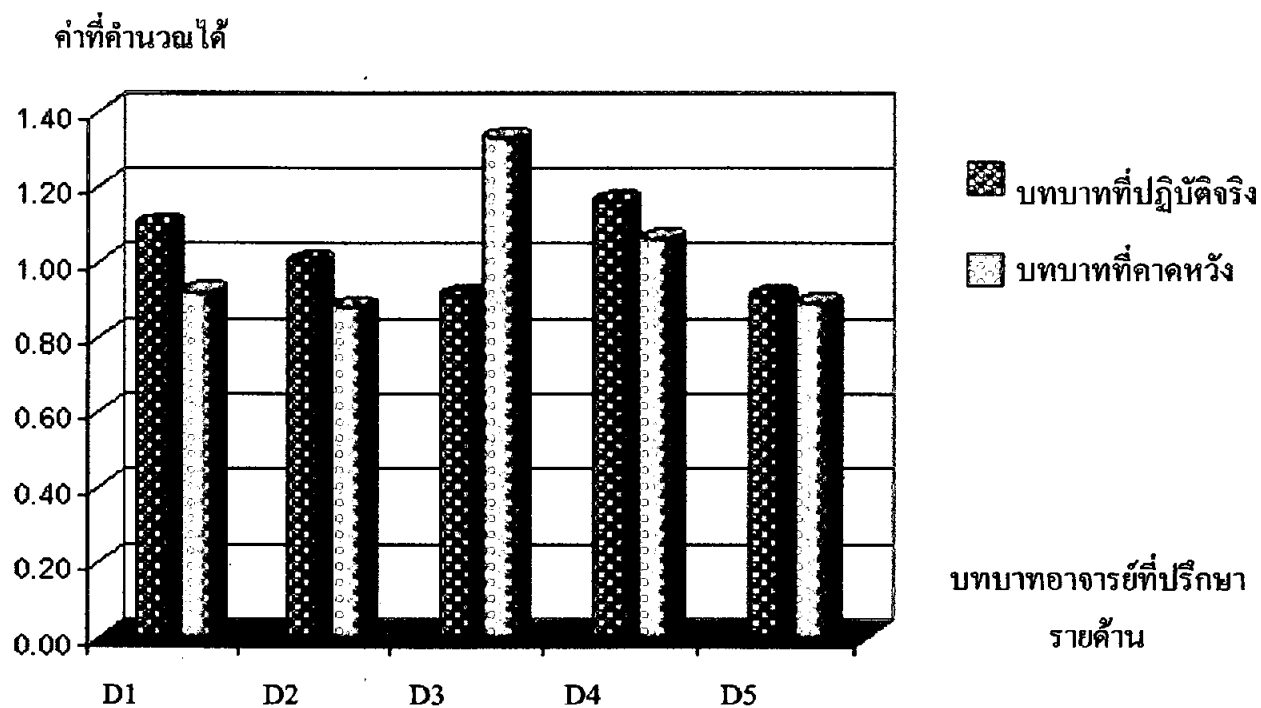
ทักษะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติงานจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
3. บริการให้คำปรึกษา						
- ด้านวิธีการให้คำปรึกษา	4.08	0.87	มาก	4.14	0.82	มาก
- ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษา	3.50	1.11	มาก	3.85	0.87	มาก
- ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา	4.07	0.83	มาก	4.32	1.62	มาก
รวม	3.99	0.91	มาก	4.20	1.33	มาก
4. บริการจัดวางตัวบุคคล						
- ด้านการศึกษา	3.51	1.25	มาก	3.86	1.04	มาก
- ด้านอาชีพ	3.17	1.13	ปานกลาง	3.66	1.11	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม	3.96	0.94	มาก	4.15	0.98	มาก
รวม	3.55	1.16	มาก	3.89	1.06	มาก
5. บริการติดตามผล	4.06	0.91	มาก	4.23	0.89	มาก
รวมทั้ง 5 ด้าน	3.84	1.03	มาก	4.05	1.06	มาก

จากตาราง 11 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติงานจริงในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน พบว่า บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล บริการติดตามผล อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติงานจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 , 3.90 , 3.99 , 3.55 และ 4.06 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10 , 1.00 , 0.91 , 1.16 และ 0.91 ตามลำดับ และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 3.84 , 4.01 , 4.20 , 3.89 และ 4.23 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 , 0.88 , 1.33 , 1.06 และ 0.89 ตามลำดับ

ภาพประกอบ 3 ค่าเฉลี่ยรายด้านตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของ
อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษา
คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ

ภาพประกอบ 4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล

ทัศนะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล						
- ด้านการศึกษา						
1. สำรวจความสนใจในการเรียนวิชาต่าง ๆ ของนักเรียน	3.78	0.84	มาก	4.10	0.86	มาก
2. รวบรวมข้อมูลด้านผลการเรียนแต่ละรายวิชาทุกภาคเรียน	4.50	0.55	มากที่สุด	4.21	0.74	มาก
3. พูดคุยกับนักเรียนเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหรือปัญหาด้านการเรียน	4.15	0.67	มาก	4.36	0.78	มาก
- ด้านอาชีพ						
1. รวบรวมข้อมูลด้านความสามารถและความสนใจของนักเรียนด้านอาชีพ	3.13	1.06	ปานกลาง	3.73	0.82	มาก
2. พูดคุยกับนักเรียนด้านการวางแผนและการเตรียมตัวด้านอาชีพ	1.23	0.76	น้อยที่สุด	3.68	0.80	มาก
3. พูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมด้านอาชีพ	2.84	0.85	ปานกลาง	3.55	0.86	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม						
1. รวบรวมข้อมูลด้านประวัติส่วนตัวสุขภาพอนามัยของนักเรียน	4.00	0.73	มาก	4.00	0.69	มาก
2. รวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน	3.68	0.77	มาก	3.89	0.72	มาก
3. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพและการปรับตัวของนักเรียน	3.50	0.89	มาก	3.78	0.84	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ทักษะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา		
	ตามที่ปฏิบัติจริง			ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
- ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล						
1. จัดทำระเบียบสะสมของนักเรียนทุกคน	4.52	0.68	มากที่สุด	4.31	0.77	มาก
2. ให้นักเรียนเขียนอัตชีวประวัติ	4.15	0.88	มาก	4.18	0.76	มาก
3. สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน	4.07	0.81	มาก	4.10	0.83	มาก
4. สร้างและใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล						
นักเรียน	2.84	1.12	ปานกลาง	3.21	1.04	ปานกลาง
5. ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน	1.76	0.81	น้อย	2.86	1.06	ปานกลาง
รวม	3.58	1.10	มาก	3.84	0.92	มาก

จากตาราง 12 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมเรื่องบริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10 อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริงด้านการศึกษาล้วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ด้านส่วนตัวและสังคมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านการศึกษา ด้านอาชีพและด้านส่วนตัวและสังคมอยู่ในระดับมาก และด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติงานจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการสนเทศ

ทัศนะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติงานจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	X̄	S.D	ความหมาย	X̄	S.D	ความหมาย
บริการสนเทศ						
- ด้านการศึกษา						
1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรและการลงทะเบียนเรียน	4.34	0.74	มาก	4.31	0.77	มาก
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลและการสอบ	4.42	0.64	มาก	4.28	0.80	มาก
3. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนที่ดี	4.47	0.64	มาก	4.31	0.77	มาก
4. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งวิชาการที่นักเรียนจะไปศึกษาค้นคว้า	4.21	0.74	มาก	4.13	0.84	มาก
- ด้านอาชีพ						
1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพสำหรับนักเรียน	3.47	0.82	มาก	3.68	0.70	มาก
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวและการปฏิบัติตนในการประกอบอาชีพ	3.50	0.92	มาก	3.65	0.87	มาก
3. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งอาชีพที่นักเรียนจะไปศึกษา	3.23	0.91	ปานกลาง	3.68	0.84	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม						
1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบของโรงเรียน	4.71	0.51	มากที่สุด	4.39	0.75	มาก
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	3.81	0.72	มาก	4.07	0.78	มาก
3. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการคบเพื่อน	4.36	0.58	มาก	4.28	0.73	มาก
4. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพ การปรับตัว และการวางตัวในสังคม	4.31	0.70	มาก	4.26	0.86	มาก
5. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษและโรคเอดส์	4.28	0.95	มาก	4.31	0.80	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ทักษะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
- ด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสาร						
1. ให้ข้อมูลกับนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูม	4.42	0.55	มาก	4.39	0.67	มาก
2. ให้ข้อมูลกับนักเรียนโดยสอดแทรกใน กระบวนการเรียนการสอน	4.26	0.60	มาก	4.18	0.76	มาก
3. ให้ข้อมูลกับนักเรียนโดยการแจกเอกสาร เผยแพร่	3.55	1.03	มาก	3.84	0.78	มาก
4. ให้ข้อมูลกับนักเรียนโดยการจัดประชุม นอกเวลาเรียน	2.73	1.15	ปานกลาง	3.28	1.06	ปานกลาง
5. ให้ข้อมูลกับนักเรียนโดยผ่านผู้แทนนักเรียน	3.50	1.00	มาก	3.73	0.86	มาก
6. ให้ข้อมูลกับนักเรียนโดยเชิญวิทยากรมาให้ ความรู้	2.65	1.04	ปานกลาง	3.42	1.10	ปานกลาง
รวม	3.90	1.00	มาก	4.01	0.88	มาก

จากตาราง 13 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมเรื่องบริการสนเทศมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00 อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริงด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ด้านส่วนตัวและสังคมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม อยู่ในระดับมาก ด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการให้คำปรึกษา

ทัศนะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
บริการให้คำปรึกษา						
- ด้านวิธีการให้คำปรึกษา						
1. ให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนเป็นรายบุคคล/เป็นกลุ่ม	4.18	0.80	มาก	4.34	0.78	มาก
2. ให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนเป็นรายบุคคล/เป็นกลุ่ม	4.44	0.60	มาก	4.42	0.72	มาก
3. ให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับการผ่อนผันค่าเล่าเรียนเป็นรายบุคคล/เป็นกลุ่ม	4.39	0.71	มาก	4.28	0.83	มาก
4. ให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับครอบครัวและเศรษฐกิจเป็นรายบุคคล/เป็นกลุ่ม	3.86	0.81	มาก	4.13	0.70	มาก
5. ให้คำปรึกษานักเรียนเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการปรับตัวเป็นรายบุคคล/เป็นกลุ่ม	4.10	0.72	มาก	4.07	0.81	มาก
6. ให้คำปรึกษานักเรียนทางโทรศัพท์	3.52	1.17	มาก	3.63	0.88	มาก
- ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษา						
1. จัดตารางเวลาให้คำปรึกษานักเรียน	2.84	1.21	ปานกลาง	3.63	0.85	มาก
2. ให้คำปรึกษานักเรียนนอกเวลาโฮมรูม	3.60	0.85	มาก	3.86	0.77	มาก
3. ให้เวลาอิสระแก่นักเรียนเมื่อต้องการขอรับคำปรึกษา	4.05	0.89	มาก	4.07	0.94	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ทักษะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	X̄	S.D	ความหมาย	X̄	S.D	ความหมาย
- ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา						
1. มีความสามารถด้านการให้ คำปรึกษา	3.71	0.65	มาก	4.15	0.75	มาก
2. มีความเชื่อมั่นในการให้คำปรึกษา	3.86	0.70	มาก	4.21	0.74	มาก
3. ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนระหว่างให้คำปรึกษา	4.31	0.84	มาก	4.39	0.78	มาก
4. รักษาความลับของนักเรียน	4.31	0.90	มาก	4.34	0.78	มาก
5. สนใจรับฟังปัญหาหรือเรื่องราวของนักเรียน	4.36	0.85	มาก	4.39	0.78	มาก
6. ขอมรับการตัดสินใจของนักเรียน	4.05	0.65	มาก	4.23	0.78	มาก
7. ใช้ภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายในการให้คำปรึกษา	4.28	0.86	มาก	4.13	0.79	มาก
8. ช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากขึ้น	4.07	0.58	มาก	4.21	0.74	มาก
9. ทำให้นักเรียนเกิดความสุขใจเมื่อได้พูดคุยกับอาจารย์ที่ปรึกษา	4.26	0.68	มาก	4.34	0.78	มาก
10. ทำให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจ	4.34	0.62	มาก	4.21	0.87	มาก
11. ส่งนักเรียนไปรับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานอื่น	3.18	0.98	ปานกลาง	3.89	1.03	มาก
รวม	3.99	0.91	มาก	4.20	1.33	มาก

จากตาราง 14 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมเรื่องบริการให้คำปรึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.33 อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริงด้านวิธีการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านวิธีการให้คำปรึกษา ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษา และด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมาก

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อตามทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการจัดวางตัวบุคคล

ทักษะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
บริการจัดวางตัวบุคคล						
- ด้านการศึกษา						
1. ช่วยเหลือในเรื่องการลงทะเบียนเรียน	4.28	0.83	มาก	4.21	0.87	มาก
2. ช่วยเหลือในวางแผนการทบทวนบทเรียน	3.39	1.00	ปานกลาง	3.86	0.90	มาก
3. ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ การวัดผล	3.97	1.02	มาก	4.05	0.92	มาก
4. จัดสอนพิเศษในรายวิชาที่ไม่เข้าใจ	2.42	1.24	น้อย	3.31	1.25	ปานกลาง
- ด้านอาชีพ						
1. จัดหาและสนับสนุนให้นักเรียนทำงานพิเศษ เพื่อเสริมรายได้	2.86	1.14	ปานกลาง	3.42	1.17	ปานกลาง
2. จัดหาข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครงาน	2.73	0.97	ปานกลาง	3.47	1.13	ปานกลาง
3. ส่งเสริมคุณสมบัติด้านจริยธรรมวิชาชีพให้แก่ นักเรียน	3.92	0.88	มาก	4.10	0.89	มาก
- ด้านส่วนตัวและสังคม						
1. ให้ข้อมูลและช่วยเหลือนักเรียนด้านการ ศึกษาทุนสงเคราะห์และทุนอาหารกลางวัน	3.63	1.02	มาก	3.92	1.07	มาก
2. ช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องการผ่อนผัน ค่าเล่าเรียน	4.10	0.72	มาก	4.18	0.86	มาก
3. จัดส่งรายงาน/แจ้งผลด้านความประพฤติของ นักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	4.15	0.97	มาก	4.36	0.97	มาก
รวม	3.55	1.16	มาก	3.89	1.06	มาก

จากตาราง 15 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมเรื่องบริการจัดวางตัวบุคคลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.16 อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.06 อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริงด้านการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ด้านส่วนตัวและสังคมอยู่ในระดับมาก อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และด้านส่วนตัวและสังคมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติงานจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านบริการติดตามผล

ทัศนะ	บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ปฏิบัติงานจริง			บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวัง		
	X̄	S.D	ความหมาย	X̄	S.D	ความหมาย
บริการติดตามผล						
1. ติดตามผลการเรียนของนักเรียนทุกภาคเรียน	4.63	0.63	มากที่สุด	4.52	0.82	มากที่สุด
2. ติดตามผลการลงทะเบียนเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง	4.44	0.72	มาก	4.47	0.82	มาก
3. ติดตามผลนักเรียนเรื่องความประพฤติและการแต่งกายอย่างต่อเนื่อง	4.50	0.68	มากที่สุด	4.50	0.83	มากที่สุด
4. ติดตามผลเรื่องการชำระค่าเล่าเรียน	4.47	0.68	มาก	4.31	0.87	มาก
5. ติดตามผลนักเรียนที่ออกกลางคัน	4.07	0.88	มาก	4.21	0.84	มาก
6. ติดตามผลนักเรียนหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว	4.02	0.91	มาก	4.28	0.86	มาก
7. ติดตามผลการส่งนักเรียนไปรับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานอื่น	3.21	1.01	ปานกลาง	3.76	0.99	มาก
8. ติดตามผลหลังจากนักเรียน ได้รับทุนการศึกษาไปแล้ว ในเรื่องต่อไปนี้						
- การเข้าชั้นเรียน	3.97	0.88	มาก	4.23	0.88	มาก
- ผลการเรียน	4.05	0.86	มาก	4.23	0.91	มาก
- ความเป็นอยู่	3.60	0.88	มาก	4.02	0.88	มาก
- เศรษฐกิจ	3.63	0.85	มาก	4.02	0.88	มาก
- ความประพฤติ	4.10	0.83	มาก	4.26	0.89	มาก
รวม	4.06	0.91	มาก	4.23	0.89	มาก

จากตาราง 16 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติงานจริงในภาพรวมเรื่องบริการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะต่อบทบาทของ

อาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 อยู่ในระดับมาก

2.2 ทักษะและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวเกี่ยวกับการจัดบริการ 5 ด้าน

2.2.1. บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล

2.2.1.1 ด้านการศึกษา

1. ควรให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางโรงเรียนให้นักเรียนทราบ
2. ควรให้คำปรึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับความรู้ที่เรียนประจำ
3. ควรมีเวลาพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาการเรียน

2.2.1.2 ด้านอาชีพ

1. ประกอบธุรกิจส่วนตัวตามที่ผู้ปกครองเตรียมไว้ให้
2. ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถให้เข้าร่วมกิจกรรมในด้านวิชาชีพใน

การปฏิบัติงานจริง

3. ความรู้ที่ก้าวหน้า ความรับผิดชอบทางวิชาการ

2.2.1.3 ด้านส่วนตัวและสังคม

1. การปรับตัวเรื่องเพื่อน และเรื่องแฟน
2. รวบรวมเบอร์โทรศัพท์ของแต่ละคนเพื่อประโยชน์ในการติดตามมาเรียนตาม

ปกติ

3. นักเรียนมีอายุที่จะคิดเป็น ทำเป็นแล้ว ดังนั้นจึงควรฝึกคิดเอง

2.2.1.4 ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เรื่องระเบียบสะสมควรเป็นความรับผิดชอบของผู้เรียนกับฝ่ายทะเบียน
2. สอบถามนักเรียนที่มีบ้านอยู่ใกล้เคียงกับอาจารย์ท่านอื่น ๆ
3. โทรศัพท์หรือไปรษณียบัตรถึงผู้ปกครองให้รับทราบพฤติกรรม

2.2.2 บริการสนเทศ

2.2.2.1 ด้านการศึกษา

1. ให้หาข้อมูลจากแหล่งข่าวในหนังสือพิมพ์ในบางรายวิชา

2.2.2.2 ด้านอาชีพ

1. ให้ติดตามความเคลื่อนไหวของข่าวสารจากหนังสือพิมพ์

2.2.2.3 ด้านส่วนตัวและสังคม

1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน
2. ควรให้ข้อมูลทางห้องสมุดจากนิตยสาร , วารสารต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งความรู้

2.2.2.4 ด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสาร

1. การเชิญวิทยากรมีปัญหारेื่องของเวลาและของที่ระลึก
2. โทรศัพท์แจ้งให้ทราบหรือให้เพื่อนช่วยขยายข้อมูลให้ทุกคนทราบ

2.2.3. บริการให้คำปรึกษา

2.2.3.1 ด้านวิธีการให้คำปรึกษา

1. โทรศัพท์ติดต่อผู้ปกครองด้านการขาดเรียน หนีเรียนและแต่งกายผิดระเบียบ
2. พบปะผู้ปกครองเพื่อพูดคุยช่วยกันแก้ไขปัญหา

2.2.3.2 ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษา

1. เมื่อผู้เรียนมาขอคำปรึกษาจะให้เวลาแนะนำเมื่อมีเวลาว่างจากการสอน

ตามแต่โอกาส

2.2.3.3 ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา

1. ควรมีนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน
2. ให้กำลังใจและให้โอกาสในการให้คำปรึกษา

2.2.4. บริการจัดวางตัวบุคคล

2.2.4.1 ด้านการศึกษา

1. ให้งานเสริมเพิ่มในกรณีที่ต้องการให้สอบผ่านเพื่อเพิ่มความรู้ให้ผู้เรียน

ในวิชานั้นๆ

2.2.4.2 ด้านอาชีพ

1. ให้กำลังใจและรับรู้การทำงานเพื่อจะได้ดูแลเรื่องการเรียนได้ถูกต้อง

2.2.4.3 ด้านส่วนตัวและสังคม

1. ให้คำแนะนำในกรณีที่มีปัญหาหรือไม่เข้าใจในการติดต่อกับหน่วยงานแต่ละ

หน่วยงาน

2.2.5. บริการติดตามผล

1. การแต่งกายที่ถูกต้องและการพูดจาที่สุภาพ

ตอนที่ 3 ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะของนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาคณะที่ปฏิบัติจริง และคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ โดยเสนอเป็นความถี่จากข้อคำถามปลายเปิดที่ได้รับทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 17 – 20

ตาราง 17 ค่าความถี่ของทักษะและข้อเสนอแนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ที่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียน จากจำนวนนักเรียน 1,012 คน

ลำดับที่	ทักษะและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรให้คำแนะนำ ปรึกษากับนักเรียนได้ทุกเรื่อง	212	17.42
2	เป็นคนมีเหตุผล	173	14.22
3	ควรสนใจดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง	160	13.15
4	ควรรับฟังทักษะของนักเรียน	84	6.90
5	รู้ถึงความต้องการของนักเรียนและให้นักเรียนตัดสินใจเอง	70	5.75
6	ใจดีมีความเมตตาและรักนักเรียนไม่เห็นแก่ตัว	69	5.67
7	ควรติดตามเรื่องการลงทะเบียนเรียนและการเรียนของนักเรียน	68	5.59
8	มีความเป็นกันเองดูแลทุกข์สุขของนักเรียน	63	5.18
9	มีอารมณ์ขัน อารมณ์ดี และพูดจาสุภาพ	56	4.60
10	ครูควรมีเวลาว่างที่จะได้พบปะกับนักเรียนเพิ่มขึ้น	45	3.70
11	มีความยุติธรรมไม่ลำเอียง	35	2.88
12	ติดตามดูแลการมาเรียน ขาดเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน	23	1.89
13	อย่าให้งานนักเรียนมากเกินไป	22	1.81
14	ควรปกปิดปัญหาที่นักเรียนไปปรึกษาไว้เป็นความลับ	21	1.73
15	แนะแนวและหางานพิเศษให้นักเรียนทำ	20	1.64
16	ควรปล่อยให้นักเรียนมีอิสระบ้างอย่าบังคับมากเกินไป	19	1.56
17	ควรมีความรู้ความสามารถและความพร้อมในการประพุดติสน เป็นแบบอย่างที่ดี	18	1.48
18	ไม่ยุ่งเรื่องส่วนตัวมากเกินไปและไม่เรื่องมาก	15	1.23
19	มีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา	14	1.15
20	เป็นที่พึ่งของนักเรียนเวลามีปัญหาคอยช่วยเหลือแก้ไขปัญหา	7	0.58

ตาราง 17 (ต่อ)

ลำดับที่	ทักษะและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
21	คอยอบรม ดักเตือนนักเรียนตลอดเวลา	7	0.58
22	อย่าพูดเรื่องการเก็บเงินบ่อยๆ	6	0.49
23	ควรให้มีการเรียนพิเศษนอกเวลาเรียน	5	0.41
24	ดูแลเรื่องทุนการศึกษาและทุนอาหารกลางวันให้นักเรียน	5	0.41
รวม		1,217	100

นักเรียน 1 คน สามารถแสดงทักษะและข้อเสนอแนะได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 17 พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีทักษะและข้อเสนอแนะที่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียนในเรื่องควรให้คำแนะนำปรึกษากับนักเรียนได้ ทุกเรื่องเป็นความถี่ 212 คิดเป็นร้อยละ 17.42 ลำดับรองลงมาคือ เป็นคนมีเหตุผล เป็นความถี่ 173 คิดเป็นร้อยละ 14.22 และควรสนใจดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง เป็นความถี่ 160 คิดเป็นร้อยละ 13.15

ตาราง 18 ค่าความถี่ของทักษะและข้อเสนอแนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ในสิ่งที่นักเรียนไม่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียน จากจำนวนนักเรียน 649 คน

ลำดับที่	ทักษะและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ไม่ต้องพูดมาก จีบปน เสียดัง พูดเรื่องไร้สาระ	158	22.97
2	ดูค่านักเรียนด้วยคำหยาบหรือรุนแรงเกินไป	113	16.42
3	ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล	66	9.59
4	การติดตามนักเรียนทั้งทางจดหมาย ไปรษณียบัตร โทรศัพท์หรือ ไปที่บ้านมากเกินไป	50	7.27
5	ไม่ค่อยสนใจดูแลและเอาใจใส่นักเรียนไม่ทั่วถึง	49	7.12
6	ยุ่งเรื่องส่วนตัวนักเรียนจนเกินไป	36	5.23
7	เข้มงวดมากเกินไป	35	5.09
8	ไม่รับฟังทักษะและปัญหาของนักเรียน	30	4.36
9	ไม่ตอกย้ำซ้ำเติมหรือดูถูกนักเรียน	29	4.22

ตาราง 18 (ต่อ)

ลำดับที่	ทักษะและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
10	การลงโทษนักเรียนรุนแรงเกินไป	20	2.91
11	ไม่เป็นกันเองและไม่ดูแลทุกข์สุขของนักเรียน	17	2.47
12	ไม่ยุติธรรมและลำเอียง	16	2.33
13	ไม่ตรงต่อเวลา ขาดความรับผิดชอบและเห็นแก่ตัวเกินไป	12	1.74
14	ให้งานนักเรียนมากเกินไป	11	1.60
15	ไม่ให้คำปรึกษาในกรณีมีปัญหาและไม่ช่วยแก้ไขปัญหา	9	1.31
16	ชอบหาเรื่องหรือใส่ร้ายนักเรียนไม่ให้เกิดคตินักเรียน	9	1.31
17	ไม่มีอารมณ์ขัน ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส บุคลิกภาพไม่เหมาะสม	7	1.02
18	ไม่ปกปิดความลับในเรื่องปัญหาของนักเรียน	6	0.87
19	ดัดคะแนนนักเรียนเพราะพฤติกรรม	6	0.87
20	ชอบพูดเรื่องการเก็บเงินบ่อย ๆ	5	0.73
21	ไม่แจ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้นักเรียนทราบ	2	0.29
22	อยากให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นหญิงมากกว่าชาย	1	0.15
23	ชื่อของนักเรียนเป็นของตนเอง	1	0.15
รวม		688	100

นักเรียน 1 คน สามารถแสดงทักษะและข้อเสนอแนะได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 18 พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีทักษะและข้อเสนอแนะในสิ่งที่นักเรียนไม่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียนในเรื่อง ไม่ต้องพูดมาก จีบเนียนเสียงดัง พูดเรื่องไร้สาระเป็นความถี่ 158 คิดเป็นร้อยละ 22.97 ลำดับรองลงมาคือ ุด้านนักเรียนด้วยคำหยาบหรือรุนแรงเกินไป เป็นความถี่ 113 คิดเป็นร้อยละ 16.42 และใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลเป็นความถี่ 66 คิดเป็นร้อยละ 9.59

ตาราง 19 ค่าความถี่ของทักษะและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่คิดว่าหน้าที่ใด
มีความไม่เหมาะสมกับการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ
จากจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 32 คน

ลำดับที่	ทักษะและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	งานทางการเงินต้องมีระบบระเบียบที่ชัดเจน	14	42.42
2	การติดตามนักเรียนที่บ้านควรเป็นงานของหน่วยงานอื่นปฏิบัติแทน อาจารย์ที่ปรึกษา	8	24.24
3	การจัดทำเอกสารบางอย่างของแต่ละฝ่ายซ้ำซ้อนกันและฟุ่มเฟือย	4	12.12
4	เรื่องระเบียบวินัยโดยเฉพาะการแต่งกายฝ่ายพัฒนาควรมิบทบาทมากขึ้น	1	3.03
5	การให้ข้อมูลด้านอาชีพควรเป็นหน้าที่ของงานแนะแนวการศึกษา	1	3.03
6	การลงทะเบียนเรียนควรติดต่อฝ่ายวิชาการหรือฝ่ายทะเบียนโดยตรง	1	3.03
7	การวางแผนการทำงานมีความสับสนทำให้ครูที่ปรึกษาวางแผนระบบ การทำงานยาก	1	3.03
8	ครูที่ปรึกษาขาดอำนาจในการตัดสินใจ	1	3.03
9	การบันทึกในธนาคารคุณธรรมควรให้ฝ่ายพัฒนาบุคลากรภาพ เป็นผู้ดำเนินการ	1	3.03
10	การรับผิดชอบพฤติกรรมของนักเรียนที่เกินขีดความสามารถของ อาจารย์ที่ปรึกษา	1	3.03
รวม		33	100

อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน สามารถแสดงทักษะและข้อเสนอแนะได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 19 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะและข้อเสนอแนะในเรื่องหน้าที่ใดมีความ
ไม่เหมาะสมกับการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย คือ งานทางการเงินต้องมี
ระบบระเบียบที่ชัดเจน เป็นความถี่ 14 คิดเป็นร้อยละ 42.42 ลำดับรองลงมาคือ การติดตาม
นักเรียนที่บ้านควรเป็นงานของหน่วยงานอื่นปฏิบัติแทนอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นความถี่ 8 คิดเป็น
ร้อยละ 24.24 และการจัดทำเอกสารบางอย่างของแต่ละฝ่ายซ้ำซ้อนกันและฟุ่มเฟือย เป็นความถี่ 4
คิดเป็นร้อยละ 12.12

ตาราง 20 ค่าความถี่ของทักษะและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องการดูแลนักเรียน จากจำนวน
อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 13 คน

ลำดับที่	ทักษะและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ควรมีการวางแผนงานต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า	6	40.00
2	ควรมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียน	3	20.00
3	ครูควรมีอำนาจในการพิจารณาให้คะแนนจิตพิสัย	2	13.33
4	ควรมีวิชาโฮมรูมเป็นวิชาบังคับแต่ไม่มีหน่วยการเรียนรู้ก็ต้องผ่านหมด	1	6.67
5	ควรมีการจัดระเบียบที่ชัดเจนและแน่นอนไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย	1	6.67
6	ควรมีการยอมรับและประสานงานในส่วนต่าง ๆ ให้เป็นแนวเดียวกัน	1	6.67
7	กริยามารยาท การพูดจาและการแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ	1	6.67
รวม		15	100

อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน สามารถแสดงทักษะและข้อเสนอแนะได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 20 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะและข้อเสนอแนะในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านการดูแลนักเรียนควรเพิ่มเติมในเรื่องควรมีการวางแผนงานต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เป็นความถี่ 6 คิดเป็นร้อยละ 40.00 ลำดับรองลงมาคือ ควรมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียน เป็นความถี่ 3 คิดเป็นร้อยละ 20.00 และครูควรมีอำนาจในการพิจารณาให้คะแนนจิตพิสัย เป็นความถี่ 2 คิดเป็นร้อยละ 13.33

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามทัศนะของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนของการวิจัย และผลสรุป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนะของนักเรียน ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. แหล่งข้อมูล

1.1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช. 1 , ปวช. 2 , ปวช. 3

โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 โดยในส่วนของนักเรียน ได้ทำการศึกษา จำนวนทั้งหมด 1,312 คน

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้น ปวช. 1 , ปวช. 2 , ปวช. 3

โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 โดยในส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำการศึกษา จำนวนทั้งหมด 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษากันคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1. แบบสอบถามทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

1.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับทัศนคติและความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว 5 ด้าน คือ บริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล

1.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับทัศนคติความต้องการของนักเรียนที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ชุดที่ 2. แบบสอบถามทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับทัศนคติและความคาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว 5 ด้าน คือ บริการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล

2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับทัศนคติความต้องการของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประธานมิตร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพณิชยการราชดำเนิน-ธนบุรี เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2545 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2545 โดยแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียน 1,312 ฉบับ ได้รับคืน 1,312 ฉบับ และแจกแบบสอบถามให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา 38 ฉบับ ได้รับคืน 38 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามสำหรับนักเรียนตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 1,312 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 38 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน

3. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติด้วย

โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer Plus) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 วิเคราะห์ระดับทักษะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรีที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายด้าน และรายข้อ

3.3 วิเคราะห์ระดับทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรีที่มีคํอบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายด้าน และรายข้อ

3.4 นำทักษะและข้อเสนอแนะของนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี จากแบบสอบถามความต้องการของนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริงและคาดหวัง

ต้องการให้ปฏิบัติ ตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด มาหาคำความถึงของผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้แนวความคิดคล้ายคลึงกัน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 1,312 คน เป็นนักเรียนเพศชายจำนวน 588 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 และเพศหญิงจำนวน 724 คน คิดเป็นร้อยละ 55.2 และเป็นนักเรียนระดับ ปวช.1 จำนวน 557 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 นักเรียนระดับ ปวช.2 จำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 และนักเรียนระดับ ปวช.3 จำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2

อาจารย์ที่ปรึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 38 คน เป็นเพศชายจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 และเพศหญิงจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 และประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 6-10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8

2. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.1 บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามที่นักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง พบว่า ด้านการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพและด้านส่วนตัวและสังคมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้าน การศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.2 บริการสนเทศ พบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงมีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ นักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามที่นักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว

ตามที่ปฏิบัติงานจริง พบว่า ด้านการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านส่วนตัวและสังคมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีทัศนคติต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม และด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.3 บริการให้คำปรึกษา พบว่า นักเรียนมีทักษะตอบทบทวนอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีทักษะตอบทบทวนตามที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามที่นักเรียนมีทักษะตอบทบทวนอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง พบว่า ด้านวิธีการให้คำปรึกษาและด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีทักษะตอบทบทวนอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ ด้านวิธีการให้คำปรึกษา ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษา และด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.4 บริการจัดวางตัวบุคคล พบว่า นักเรียนมีทัศนคติตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีทัศนคติตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามที่นักเรียนมีทัศนคติตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง พบว่า ด้านการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง และนักเรียนมีทัศนคติตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติด้านการศึกษา ด้านอาชีพและด้านส่วนตัวและสังคมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.5 บริการติดตามผล พบว่า นักเรียนมีทักษะตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีทักษะตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3.4 บริการจัดวางตัวบุคคล พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามที่อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง พบว่า ด้านการศึกษา และด้านส่วนตัว และสังคมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านอาชีพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3.5 บริการติดตามผล พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และอาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สรุปทักษะและข้อเสนอแนะของนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ปฏิบัติจริง และคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติจากคำถามปลายเปิด

1. ทักษะและข้อเสนอแนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียนในเรื่อง ควรให้คำแนะนำปรึกษากับนักเรียนได้ทุกเรื่องเป็นความถี่ 212 คิดเป็นร้อยละ 17.42 ลำดับรองลงมาคือ เป็นคนมีเหตุผล เป็นความถี่ 173 คิดเป็นร้อยละ 14.22 และควรสนใจดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง เป็นความถี่ 160 คิดเป็นร้อยละ 13.15

2. ทักษะและข้อเสนอแนะในสิ่งที่นักเรียนไม่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียนในเรื่อง ไม่ต้องพูดมาก จีบ้น เสียดัง พูดเรื่องไร้สาระเป็นความถี่ 158 คิดเป็นร้อยละ 22.97 ลำดับรองลงมาคือ คุยตลกนักเรียนด้วยคำขยาบหรือรุนแรงเกินไป เป็นความถี่ 113 คิดเป็นร้อยละ 16.42 และใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล เป็นความถี่ 66 คิดเป็นร้อยละ 9.59

3. อาจารย์ที่ศึกษามีทักษะและข้อเสนอแนะในเรื่องหน้าที่ใดมีความไม่เหมาะสมกับการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย คือ งานทางการเงินต้องมีระบบระเบียบที่ชัดเจน เป็นความถี่ 14 คิดเป็นร้อยละ 42.42 ลำดับรองลงมาคือ การติดตามนักเรียนที่บ้านควรเป็นงานของหน่วยงานอื่นปฏิบัติแทนอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นความถี่ 8 คิดเป็นร้อยละ 24.24 และการจัดทำเอกสารบางอย่างของแต่ละฝ่ายซ้ำซ้อนกันและฟุ่มเฟือย เป็นความถี่ 4 คิดเป็นร้อยละ 12.12

4. อาจารย์ที่ศึกษามีทักษะและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านการดูแลนักเรียน คือ ควรมีการวางแผนงานต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เป็นความถี่ 6 คิดเป็นร้อยละ 40.00 ลำดับรองลงมาคือ ควรมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียน เป็นความถี่ 3 คิดเป็นร้อยละ 20.00 และครูควรมีอำนาจในการพิจารณาให้คะแนนจิตพิสัย เป็นความถี่ 2 คิดเป็นร้อยละ 13.33

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามทักษะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนพลิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีทักษะต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นั่นคือ อาจารย์ที่ศึกษามีส่วนในการช่วยเหลือนักเรียนในทุกด้าน ทำให้นักเรียนสามารถปรับตัว ได้รับข่าวสาร ข้อมูลและได้รับประโยชน์มาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของพิงพิศ จักรปิง (2524 : 30) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการให้บริการนักศึกษา พบว่า สภาพการให้บริการทุกประเภทของวิทยาลัยครูเชียงราย และลำปางอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิณี จิตตเสถียร (2535 : 96) ที่พบว่านักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลภาคเหนือ มีความต้องการให้จัดห้องให้คำปรึกษา โดยเฉพาะการจัดทำบัตรนัดพบอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย อริญอนันตชัย (2541 : 59) ได้ศึกษาเรื่องการจัดบริการแนะแนวของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงตามทักษะของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีทักษะต่อการจัดบริการแนะแนวโดยรวมทุกด้าน ในด้านบริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา และบริการจัดวางตัวบุคคล ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีทักษะต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของธันยพร บุญปลุกย์ (2543 : 95-116) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาท

อาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักศึกษา และปัญหาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลาง สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาวิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลาง สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาโดยภาพรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก

2. อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญาวดี แสงงาม (2543 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนวของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนวอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังที่วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533 : 4-5) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษาว่า อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลแรกที่นักเรียนนึกถึงและขอความช่วยเหลือ ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงต้องกระทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี สร้างความเชื่อถือศรัทธาเลื่อมใสให้เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้านเกี่ยวกับทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล

1.1 นักเรียนมีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการรวบรวมข้อมูลส่วนตัวและผลการเรียนในแต่ละบุคคลเป็นไปอย่างล่าช้า อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีเวลาในการพูดคุยสอบถามนักเรียนและผู้ปกครองได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับไม่ได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน จึงทำให้บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคลไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย อรัญอนันตชัย (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดบริการแนะแนวของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงตามทัศนะของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อการจัดบริการแนะแนวของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยรวม 3 ด้าน และเป็นรายด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้นักเรียนมีทัศนะต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพงษ์ บุญญพันธ์โสภณ (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาคุณลักษณะของครูแนะแนวที่พึงประสงค์ตาม

ทักษะของครูและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร
เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะเกี่ยวกับคุณลักษณะครูแนะแนวที่พึงประสงค์ด้าน
คุณธรรมและความประพฤติ ความเป็นผู้นำ ด้านประสบการณ์และการดำเนินชีวิต ด้านความรู้
เกี่ยวกับการสอนแนะแนว และด้านทักษะในการแนะแนว ครูและผู้บริหารในโครงการมีทักษะใน
ระดับสำคัญมาก

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่
แนะแนว มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังที่ตุมน อมรวิวัฒน์ (2518 : 119) กล่าวว่า อาจารย์ที่
ปรึกษาคือบุคคลที่มีประสบการณ์และมีความสามารถที่จะช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับ
หลักวิชาการเรียนในสาขาหนึ่ง ๆ เป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงให้คำแนะนำในด้านสวัสดิการเท่าที่ควรจะ
ทำได้ ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนไปจนสุดความสามารถ นอกจากนี้อาจารย์
ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของช่อลัดดา ขวัญเมือง (2524 : 125-126) ได้
ทำการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่
ปรึกษามีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่
ความรับผิดชอบต่อนักเรียน มีความหวังดีและจริงใจกับนักศึกษา มีความรอบรู้ทันเหตุการณ์ มี
ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ น่าเลื่อมใสศรัทธา เข้าใจปัญหาและความต้องการของนัก
ศึกษา หน้าที่เข้มแข็งเข้มใส สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี และมีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

2. บริการสนเทศ

2.1 นักเรียนมีทักษะตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวมี
ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การให้บริการสนเทศในข้อมูลข่าวสาร
ต่าง ๆ เช่น การจัดป้ายนิเทศ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ ข่าวสารทางการประกอบอาชีพ ตลอดจน
การจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการหางานทำให้กับนักศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควรทำให้นักศึกษามีปัญหา
ด้านการเรียนและการได้รับประโยชน์ของข่าวสารที่ทันสมัย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย
อรุณอนันตชัย (2541 : 60) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การจัดบริการแนะแนวของคณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหงตามทัศนะของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีทักษะต่อการจัดบริการสนเทศ
ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้นักเรียนมีทักษะตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาที่
คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลศักดิ์
วรรณศรี (2529 : 33-34) ที่พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการบริการสนเทศอยู่
ในระดับมาก ดังที่ทองเรือน อมรรักษ์กุลและคนอื่น ๆ (2528 : 152) กล่าวไว้สรุปได้ว่า บริการ
สนเทศเป็นบริการที่ให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เพื่อช่วยให้

บุคคลได้รู้จักเลือกอาชีพ ศึกษาต่อ หรือปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาวะของสังคมนั้น ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลลักษณ์ รักสัจจา (2536 : 82) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการบริการแนะแนวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้งที่น่าจะเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าบริการสนเทศมีความสำคัญต่อนักเรียนมาก ที่จะให้ข่าวสารข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ ส่วนตัวและสังคมที่ทันต่อเหตุการณ์

2.2 อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของประหยัด สายวิเชียร (2529 : 35-38) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการให้คำปรึกษา และการให้ความช่วยเหลือ เห็นว่า อาจารย์เต็มใจให้คำปรึกษา แนะนำ ปฏิบัติในระดับมาก นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของสติคเคิล (Stickle, 1980 : 262-265) ได้ศึกษาหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นที่ยอมรับในหมู่นักการศึกษาทั้งหลาย ผลการศึกษาพบว่าหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ให้ข้อมูลแก่นักศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ สนับสนุนให้นักศึกษาวางแผนทางด้านวิชาการในระยะยาว ให้ความช่วยเหลือนักศึกษา ให้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรตามความสนใจและความต้องการของนักศึกษา ช่วยพัฒนานักศึกษาโดยการเรียนรู้และทำความเข้าใจนักศึกษา โดยคำนึงถึงความต้องการ เป้าหมาย ความหวัง และช่วยแก้ไขปัญหส่วนตัวด้วย

3. บริการให้คำปรึกษา

3.1 นักเรียนมีทักษะตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีจำนวน และอาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานอื่นด้วย ทำให้การบริการไม่ทั่วถึงและนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของบริการให้คำปรึกษา จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยปรึกษาเพื่อน หรือรุ่นพี่ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีธนา สุวรรณสัมฤทธิ์ (2529 : 83) ได้พบว่า เจ้าหน้าที่แนะแนวคณะมนุษยศาสตร์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่มาขอรับคำปรึกษา จึงอาจส่งผลให้นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์มีทักษะต่อการจัดบริการแนะแนวด้านบริการให้คำปรึกษาว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้นักเรียน มีทักษะตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนา พัทธวนิช (2531 : 151) กล่าวว่า การบริการให้คำปรึกษา เป็นหัวใจของบริการแนะแนว ซึ่งถือว่าเป็นบริการที่สำคัญที่สุดในการจัด

บริการแนะแนว บริการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้แนะแนวให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหาเพื่อช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาเองได้อย่างฉลาด

3.2 อาจารย์ที่ศึกษามีทัศนคติตอบทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของลิทเติล (Little, 1985 : 34-36) ได้ทำการศึกษามุมมองของอาจารย์ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาไว้ว่า บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษานั้นมี 3 ประการ คือ เป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือเมื่อได้รับคำขอร้อง เป็นผู้ให้การฝึกอบรมและให้คำแนะนำ เป็นผู้ให้ความรู้ให้ทักษะ นอกจากนี้อาจารย์ที่ศึกษามีทัศนคติตอบทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล หมั่นดี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ระดับปวช. ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในเรื่อง การแต่งกายเหมาะสมและมีบุคลิกภาพดี วางตัวได้เหมาะสมเป็นกันเองกับนักเรียน และสนใจเอื้ออาทรต่อทุกข์-สุขของนักเรียน รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านบริการ ในเรื่อง การให้ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ สนใจติดตามทวงถามการผ่อนผันค่าเล่าเรียนให้คำแนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับการปรับปรุงตัวเอง ส่วนลำดับสุดท้าย คือ คุณลักษณะด้านวิชาการ ในเรื่อง รู้และเข้าใจระเบียบการวัดผลประเมินผล และการคิดเกรดเฉลี่ยได้ถูกต้อง ส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี ติดตามช่วยเหลือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับชมรมได้ และการจัดเวลาโฮมรูมอบรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

4. บริการจัดวางตัวบุคคล

4.1 นักเรียนมีทัศนคติตอบทบทวนของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีจำนวนมาก มีทั้งที่มาเรียนสม่ำเสมอและขาดเรียนบ่อยครั้ง และนักเรียนส่วนใหญ่มักขาดการติดตามข่าวสารที่ประกาศให้ทราบ จึงทำให้การจัดบริการจัดวางตัวบุคคล ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย อรัญอนันตชัย (2541 : 62) ได้ศึกษาเรื่องการจัดบริการแนะแนวของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงตามทัศนะของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีทัศนคติตอบบริการจัดวางตัวบุคคลว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้นักเรียนมีทัศนคติตอบทบทวนอาจารย์ที่ปรึกษาที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการจัดบริการแนะแนวในด้านการจัดวางตัวบุคคลมีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้เรียนและได้ประกอบอาชีพเหมาะสมกับงาน เพื่อจะได้พัฒนาเต็มทีและมีความสุข ความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ปราณี พันธุ์สว่าง (2532 : 116-125) ซึ่งได้ศึกษาความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาในวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พบว่า นักศึกษามีความต้องการบริการจัดวางตัวบุคคลด้านการศึกษาและอาชีพ บริการจัดหางานให้ทำเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว บริการด้านทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์มากที่สุด

4.2 อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่

แนะแนวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาณี อินทรอักษร (2542 : 42-45) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในทักษะของอาจารย์ ได้องค์ประกอบทั้งหมด 8 องค์ประกอบ คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเสียดสละ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความมีเหตุผล ด้านการตัดสินใจ ด้านความใจกว้าง ด้านอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และด้านความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวัง ต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของช่อถัดดา ขวัญเมือง (2524 : 125-126) ได้ทำการศึกษามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความหวังดีและจริงใจกับนักศึกษา มีความรอบรู้ทันเหตุการณ์ มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ นำเลื่อมใสศรัทธา เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักศึกษา หน้าที่เข้มแข็งเข้มใส สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี และมีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

5. บริการติดตามผล

5.1 นักเรียนมีทักษะตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังที่ราตรี พัฒนารังสรรค์ (2522 : 128) ได้กล่าวว่า บริการติดตามผลและประเมินผลงานที่ได้ดำเนินการไปแล้วเพื่อตรวจสอบว่าบริการที่จัดให้โรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ซึ่งทำให้ทราบถึงความต้องการ ข้อคิดเห็น เจตคติ ฯลฯ เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งจากการวิจัยของฟาริดา ประธาน (2533 : 94) พบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการบริการติดตามผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นตอบสนองบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวัง ต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลลักษณ์ รักสังจา (2536 : 85-86) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการบริการแนะแนวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า นักเรียนมี

ความต้องการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนมีความกังวลใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเองทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม และนักเรียนไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากบริการแนะแนวที่จัดขึ้น

5.2 อาจารย์ที่ศึกษามีทัศนคติตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ดังที่ดาวนิง (Downing, 1968 : 210) กล่าวไว้สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายสูงสุดของบริการติดตามผลและประเมินผล คือ การพัฒนาในด้านการปรับตัวของนักเรียนให้ดีขึ้น ประสิทธิภาพที่ประสบความสำเร็จในอาชีพและความเจริญก้าวหน้า พัฒนาในด้านการศึกษา นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากบริการนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการนำมาปรับปรุงโครงการแนะแนวของโรงเรียนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 215) ซึ่งกล่าวไว้สรุปว่า การติดตามผลทำให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนนั้นในด้านวิชาการ การประเมินผล การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้นด้วย นอกจากนี้ อาจารย์ที่ศึกษามีทัศนคติตอบสนองบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คาดหวังต้องการให้ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของเลวิน และไวน์การ์ท (Levine and Weingart 1973 : 19) ได้ให้ทัศนะว่าอาจารย์ที่ปรึกษาจำเป็นต้องเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาโดยตลอดทั้งหมด นอกจากนั้นควรมีความคิดริเริ่มในการให้คำปรึกษาแนะนำด้วยวิธีการใหม่ ๆ และจัดหาโอกาสที่ดี เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้และในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ฝ่ายบริหารควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 ควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกบุคลากร ในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา โดยควรพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเมตตา กรุณา พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนทั้งในและนอกเวลางาน สามารถพูดคุยกับนักเรียนได้ทุกเรื่อง ตลอดจนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ และประสานงานกับส่วนงานอื่น ๆ ในอันที่จะดูแลและช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ควรกำหนดนโยบาย และส่งเสริมให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญ ในเรื่องต่อไปนี้

1.2.1 อาจารย์ที่ปรึกษาควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว 5 บริการ เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของนักเรียน

1.2.2 อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ข้อมูลสนเทศด้านอาชีพแก่นักเรียนเพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านการเตรียมตัวเพื่ออาชีพ แหล่งข้อมูลทางอาชีพ และความก้าวหน้าทางอาชีพ

1.2.3 อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีรูปแบบในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียนที่มีความหลากหลาย และน่าสนใจมากขึ้น เช่น มีเอกสารเผยแพร่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และจัดประชุมนอกเวลาเรียน

1.2.4 อาจารย์ที่ปรึกษาควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ขอรับคำปรึกษาในเรื่องการปรับตัว ครอบครัวและเศรษฐกิจมากขึ้น นอกจากนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดตารางเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียน และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสขอรับคำปรึกษาทางโทรศัพท์

1.2.5 อาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดสอนพิเศษในรายวิชาที่นักเรียนไม่เข้าใจ หรือ ประสานงาน หรือแนะนำให้นักเรียนได้เรียนเสริมในรายวิชาที่ไม่เข้าใจกับหน่วยงานภายในที่จัดบริการสอนเสริม เช่น ฝ่ายวิชาการ ชมรมวิชาการ อาจารย์ผู้สอน หรือ หน่วยงานภายนอก

1.2.6 อาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดหา และสนับสนุนให้นักเรียนที่ประสบปัญหาด้านรายได้ เพื่อทำงานพิเศษ และให้ข้อมูลพร้อมทั้งช่วยเหลือนักเรียนด้านทุนการศึกษา ทุนสงเคราะห์ หรือประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

1.3 ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อให้ อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน ในเรื่องต่อไปนี้

1.3.1 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทราบเทคนิควิธีการ ความเป็นอยู่ที่แท้จริงของนักเรียน และรู้จักเข้าใจนักเรียนมากขึ้น อันจะส่งผลดีต่อการ ดูแล และช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันที่

1.3.2 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทั้งรายบุคคล และกลุ่ม เพื่อให้ อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะ มีความมั่นใจ ในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

1.3.3 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และระบบการส่งต่อนักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้เข้าใจวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรง

1.4 ควรจัดนิเทศอาจารย์ที่ปรึกษา ในด้านการดูแลนักเรียนโดยให้มีบทบาทหน้าที่ และคุณลักษณะตามที่โรงเรียน และนักเรียนพึงประสงค์

1.5 ควรให้ความสำคัญกับงานอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ขวัญและกำลังใจ โดยนำผลงานอาจารย์ที่ปรึกษามาประเมินพิจารณาขอเกียรติบัตร หรือ โล่ประกาศเกียรติคุณ “อาจารย์ที่ปรึกษาดีเด่น” ในแต่ละปีการศึกษา และประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือน ทั้งนี้ ควรมีนโยบาย เกณฑ์ การประเมิน รูปแบบ และคณะกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการประเมินผลครั้งนี้ ควรมี ขอบเขตของการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาที่ครอบคลุมทุกด้าน

1.6 ควรจัดให้มีตารางการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา และติดตามผลการ ปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามทัศนะของ นักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และผู้ปกครอง

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหาร และครูสายสนับสนุนในการทำหน้าที่แนะแนว เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา ฉบับ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวว่า “ครูทุกคนเป็นครูแนะแนว”

2.3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในด้าน วิชาการ และด้านพัฒนาวิสัยนักเรียน (ปกครอง)

2.4 ควรขยายขอบเขตของการวิจัยให้กว้างขวางขึ้นโดยทำการศึกษาแก่นักเรียน ในระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขต และระดับจังหวัด ฯลฯ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมอาชีวศึกษา. (2529). **ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา 2529**. กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารอัดสำเนา.
- กัญญาวดี แสงงาม. (2543). **การศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการปฏิบัติงาน และแนวของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน กรุงเทพมหานคร**. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คมเพชร ฉัตรสุกกุล. (2529). **การแนะแนวเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- คู่มือครูโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี (2545). เอกสารอัดสำเนา.
- เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่. (2540). **นโยบายของรัฐกับการศึกษา**, วารสารนักบริหาร. 17 (4) : 15-19 ; ตุลาคม – ธันวาคม.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ช่อลัดดา ขวัญเมือง. (2524). **การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. (2540). **กรณีศึกษาการบริการให้คำปรึกษาของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย รวมคำแหง**. วารสารแนะแนว. 31 (165).
- ทองเรือน อมรัชกุลและคนอื่น ๆ. (2528). **หลักการแนะแนวเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : รงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- ธรรมนูญโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี พ.ศ. 2544-2546**. เอกสารอัดสำเนา.
- / รัชพร บุณปลุกย์. (2543). **บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักศึกษา และปัญหาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาสดกลุ่มช่างอุตสาหกรรม ในส่วนกลาง สังกัดสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล**. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นันทวรรณ เกาจีน. (2530). **การศึกษาความต้องการบริการด้านกิจการนักศึกษาของนักศึกษา พยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ และวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

แนวปฏิบัติงานแนะแนว ตามแผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 2

(พ.ศ. 2540-2544). กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

บุหงา วชิระศักดิ์มงคล. **แนะแนวเบื้องต้น**. พิษณุโลก : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ม.ป.ป.

ประมวล หมั่นดี. (2542). **คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ประหยัด สายวิเชียร. (2529). **รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.

ปราณี พันธุ์สว่าง. (2532). **ความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาในวิทยาลัยครูพิษณุสงคราม พิษณุโลก สหวิทยาลัยพุทธชินราช**. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

ปริมม นกรินทร์. (2529). **อาจารย์ที่ปรึกษา บทบาทหนึ่งของอาจารย์ในสถาบันศึกษา**. วารสารศึกษาศาสตร์. มกราคม. 2 (4) : 88-92.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). **การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.

พนม ลิ้มอารีย์. (2533). **การแนะแนวเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

พรหมธิดา แส่นคำเครือ. (2528). **การแนะแนวเบื้องต้น**. พิษณุโลก : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

พาริดา ประธาน. (2533). **การสำรวจความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร**. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิงพิศ จักรปิง. (2524). **การศึกษาสภาพการให้บริการนักศึกษาของวิทยาลัยครูเชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาวิณี จิตเสถียร. (2535). **ความต้องการบริการแนะแนวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคเหนือ สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2537). **หลักการแนะแนว**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- . (2539). **หลักการแนะแนว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- ระพีพันธ์ คงประเสริฐ. (2540). **ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่องานแนะแนว และปัญหาของนักเรียนกับการปฏิบัติงานแนะแนวของครูประจำชั้นในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 12**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2522). **จิตวิทยาการแนะแนว**. กรุงเทพฯ : คุรุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
- เรียบ ศรีทอง. (2541). **งานอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา**. ในเอกสาร โครงการพัฒนา
ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา. หน้า 1-25 กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2531). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.
- วัชร ทรัพย์มี. (2520). **การแนะแนวในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2523). **การแนะแนวอาชีพ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2531). **การแนะแนวในโรงเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิไลศักดิ์ วรรณศรี. (2529). **ความต้องการบริการแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- วีระ บำรุงรักษ์. (2537-2538). **การแนะแนวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. วารสารแนะแนว.
29 (156) : 7-11 ; ธันวาคม - มกราคม.
- วัฒนา พชรวานิช. (2531) **หลักการแนะแนว**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- . (2539). **หลักการแนะแนว**. กรุงเทพฯ : ฝ่ายพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู.
- วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2533). **จรรยาบรรณในอาชีพ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิสูตร จำเนียร. (2543). **การปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่นัก
ศึกษาในสถาบันราชภัฏธนบุรี**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- วุฒิพงษ์ บุญญพันธ์โสภณ. (2535). **คุณลักษณะของครูแนะแนวที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรเขตการศึกษา 7**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศรีธนา สุวรรณสัมฤทธิ์. (2529). **ผลสัมฤทธิ์ของการแนะแนวนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2527**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศศิธร ลิ้มรัตน์. (2529). **ความคิดเห็นของนักการศึกษาด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว เกี่ยวกับสมรรถภาพด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ของครูแนะแนว ในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถิตย์ วงศ์สุวรรณ. (2531). **จิตวิทยาทางแนะแนว**. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น 2531
- สมชาย อรัญอนันตชัย. (2541). **การจัดบริการแนะแนวของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามทัศนะของนักศึกษา**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. (2529). **ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขด้านการพัฒนาบุคลากรแนะแนว**. *แนะแนว*. 20 (104) : 45, เมษายน – พฤษภาคม.
- สุจริต เพียรชอบ. (2520). **ที่ปรึกษาริทางสว่างไสว**. ประมวลบทความประกอบการเรียนวิชาหลักสูตรการเรียนการสอนระดับมัธยม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- / สุจริต เพียรชอบ. และ วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2523). **รายงานการวิจัยสภาพการให้คำปรึกษานิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ : ฝ่ายพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู.
- สุชา จันทรเฒ. (2527). **จิตวิทยาการแนะแนว**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาณี อินทรอักษร. (2542). **การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- / สมณ อมรวิวัฒน์. (2518). **บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ใน การสอนและการวัดผลการศึกษา**. หน้า 118-125. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำเนา ขจรศิลป์. (2525). **ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมกิจการนิสิต นักศึกษา ในปัจจุบันและอนาคต.** ใน สรุปและประเมินผลการสัมมนาผู้บริหารกิจการนิสิต นักศึกษา ครั้งที่ 4 ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- อรลดา แก้วศิริบัณฑิต. (2536). **คุณสมบัติที่ใช้ในการพิจารณาแต่งตั้งครูแนะแนวในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Champathes, Louis. (1975). *An Analysis of Competencies Expected of Novice High School Counselors by High School Counselor and Counselor Educators of Michigan*, Dissertation Abstracts International. 35 (9) : 5807 A – 5808 A.
- Culp, Marguerite McGann. (1981). *An Analysis of Student Personnel Services at Seminole Community College Sanford Florida*, Dissertation Abstracts International. 42 (2) : 547 – A; August.
- Downing, Lester N. (1968). *Guidance and Counseling Service : An Introduction*. New York : McGraw-Hill.
- Good , Carter V. (1973). *Dictionary of education*. 3 rd ed. New York : McGraw – Hill, Book Company.
- Harrington, Thomas F. (1974). *Student Personnel Work in Urban Colleges*. New York : Intext, Inc.
- Jones, Arthur J. (1963). *Principle of Guidance*. New York : McGraw – Hill.
- Kozloff, Jessica. (1985). *Delivering Academic Advising : Who, What and How? ,* NACADA. Journal. 5 (2) : 69-75 ; October.
- Krumboltz, J.D. (1970). *Guidance and Counseling*. New York : Hole, Rinehart and Winston.
- Little, J.W. (1985). *Teacher as Teacher Advisors : The Delicacy of Colleges Leadership*, Educational Leadership. 43 (3) : 34-36 ; November.
- Livine, Arthur, and John Weingart. (1973). *Reform of Under – Graduate Education*. U.S.A. : Jossey – Bass Publishers. pp. 13-19.
- Miller, Carroll H. (1976). *Foundations of Guidance*. New York : Harper & Row.

- Quinn, Donna. (1985). *The Role of Academic Advisors as Perceived by Faculty, Students, And Administrators*, Dissertation Abstracts International. 45 (7) : 1991-A.
- Stickle, Fred. (1980). *Faculty and Student Perception of Faculty Advising Effectiveness*, Journal of College Student Personnel. 21 (3) : 262-264 ; May.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามการวิจัย

- สำหรับนักเรียน**
- สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา**

สำหรับนักเรียน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว
ตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับ นักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อบทบาทของ
อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการทำหน้าที่
อาจารย์ที่ปรึกษา
3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง จึงขอความร่วมมือท่านได้
โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และโปรดตอบตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจะ
สงวนคำตอบของท่านเป็นความลับ และจะใช้เพื่อประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ซึ่งตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

1.1 () ชาย

1.2 () หญิง

2. ระดับชั้นที่ท่านกำลังศึกษาอยู่

2.1 () ชั้น ปวช. 1

2.2 () ชั้น ปวช. 2

2.3 () ชั้น ปวช. 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพลชัยการ
ราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่
แนะแนว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่งานแนะแนวของอาจารย์
ที่ปรึกษา ด้านการจัดบริการแนะแนว 5 บริการ แต่ละข้อมีคำตอบ 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ช่องทางด้านซ้าย เป็นการระบุทักษะของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของ
อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริง
ในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ช่องทางด้านขวา เป็นการระบุทักษะของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของ
อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่นักเรียนคาดหวังให้
อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติ

ปฏิบัติจริงมากที่สุด/คาดหวังมากที่สุด	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ปฏิบัติจริงมากที่สุด หรือ ควรปฏิบัติ ตามที่คาดหวังมากที่สุด
ปฏิบัติจริงมาก/คาดหวังมาก	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ปฏิบัติจริงมาก หรือ ควรปฏิบัติตาม ที่คาดหวังมาก
ปฏิบัติจริงปานกลาง/คาดหวังปานกลาง	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ปฏิบัติจริงปานกลาง หรือ ควรปฏิบัติ ตามที่คาดหวังปานกลาง
ปฏิบัติจริงน้อย/คาดหวังน้อย	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ปฏิบัติจริงน้อย หรือ ควรปฏิบัติตาม ที่คาดหวังน้อย
ปฏิบัติจริงน้อยที่สุด/คาดหวังน้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ปฏิบัติจริง น้อยที่สุด หรือ ควรปฏิบัติ ตามที่คาดหวังน้อยที่สุด

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการของนักเรียนโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี
กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาในการดูแลนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ให้นักเรียนแสดงทัศนะเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา
ในการดูแลนักเรียน โดยตอบให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนมากที่สุด

1. นักเรียนต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร

- 1.1
- 1.2
- 1.3
- 1.4
- 1.5

2. สิ่งที่นักเรียนไม่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่อนักเรียนได้แก่อะไรบ้าง

- 2.1
- 2.2
- 2.3
- 2.4
- 2.5

สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**เรื่อง การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว
ตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร**

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับ อาจารย์ที่ปรึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์ที่ปรึกษา
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อบทบาทของ
อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการของอาจารย์ที่ปรึกษา ระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการ
ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา
3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง จึงขอความร่วมมือท่านได้
โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และโปรดตอบตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจะ
สงวนคำตอบของท่านเป็นความลับ และจะใช้เพื่อประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์ที่ปรึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ซึ่งตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

1.1 () ชาย

1.2 () หญิง

2. ประสบการณ์ในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา

2.1 () 1-5 ปี

2.2 () 6-10 ปี

2.3 () 11 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่งานแนะแนวของอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการจัดบริการแนะแนว 5 บริการ แต่ละข้อมีคำตอบ 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ช่องทางด้านซ้าย เป็นการระบุทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ช่องทางด้านขวา เป็นการระบุทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังว่าควรปฏิบัติ

ปฏิบัติจริงมากที่สุด/คาดหวังมากที่สุด	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงมากที่สุด หรือ ควรปฏิบัติตามที่คาดหวังมากที่สุด
ปฏิบัติจริงมาก/คาดหวังมาก	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงมาก หรือ ควรปฏิบัติตามที่คาดหวังมาก
ปฏิบัติจริงปานกลาง/คาดหวังปานกลาง	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงปานกลาง หรือ ควรปฏิบัติตามที่คาดหวังปานกลาง
ปฏิบัติจริงน้อย/คาดหวังน้อย	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงน้อย หรือ ควรปฏิบัติตามที่คาดหวังน้อย
ปฏิบัติจริงน้อยที่สุด/คาดหวังน้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านพิจารณาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติจริงน้อยที่สุด หรือ ควรปฏิบัติตามที่คาดหวังน้อยที่สุด

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

**ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการของอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนพัฒนการราชดำเนินธนบุรี
กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาในการดูแลนักเรียน**

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาแสดงทัศนะของท่านเกี่ยวกับการทำหน้าที่
อาจารย์ที่ปรึกษา ให้ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด

1. ท่านคิดว่าหน้าที่ใดมีความไม่เหมาะสมกับการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่ท่านได้รับ
มอบหมายให้ปฏิบัติ
 - 1.1
 - 1.2
 - 1.3
 - 1.4
 - 1.5
2. ท่านคิดว่าบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในการดูแลนักเรียน ควรเพิ่มเติมใน
เรื่องใดบ้าง
 - 2.1
 - 2.2
 - 2.3
 - 2.4
 - 2.5

ภาคผนวก ข.
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสำหรับนักเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1. บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล	
ด้านการศึกษา	
1	2.04
2	2.39
3	1.86
ด้านอาชีพ	
1	7.47
2	5.16
3	3.06
ด้านส่วนตัวและสังคม	
1	3.90
2	3.92
3	3.21
4	6.15
5	4.45
2. บริการสนเทศ	
ด้านการศึกษา	
1	4.53
2	4.74
3	4.21
4	5.61
ด้านอาชีพ	
1	6.15
2	6.53
3	7.24

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
ด้านส่วนตัวและสังคม	
1	7.54
2	7.41
3	5.89
4	2.31
5	4.19
6	3.49
ด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสาร	
1	2.14
2	4.39
3	3.59
4	3.82
5	1.79
6	2.18
3. บริการให้คำปรึกษา	
ด้านวิธีการให้คำปรึกษา	
1	4.03
2	1.88
3	2.15
4	4.70
5	3.76
6	2.15
7	5.02
8	4.55
9	4.38
10	5.38
11	5.04

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษา	
1	5.79
2	5.08
3	5.44
ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา	
1	4.40
2	4.95
3	4.08
4	3.11
5	5.84
6	2.59
7	2.89
8	1.79
9	4.50
4. บริการจัดวางตัวบุคคล	
ด้านการศึกษา	
1	2.07
2	3.43
3	3.25
4	3.94
5	3.01
ด้านอาชีพ	
1	2.74
2	3.75
3	3.63

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
ด้านส่วนตัวและสังคม	
1	4.42
2	4.94
3	5.15
5. บริการติดตามผล	
1	5.98
2	5.40
3	2.10
4	2.77
5	2.81
6	1.97
7.1	2.57
7.2	4.05
7.3	2.03
7.4	2.43
7.5	4.35

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.9787

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1. บริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล	
ด้านการศึกษา	
1	2.17
2	1.89
3	3.13
ด้านอาชีพ	
1	2.23
2	1.98
3	1.92
ด้านส่วนตัวและสังคม	
1	1.90
2	1.96
3	2.03
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	
1	1.84
2	2.12
3	2.43
4	1.79
5	1.92
2. บริการสนเทศ	
ด้านการศึกษา	
1	1.92
2	2.04
3	1.76
4	1.75

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
ด้านอาชีพ	
1	1.93
2	1.96
3	2.23
ด้านส่วนตัวและสังคม	
1	1.85
2	1.93
3	2.13
4	2.43
5	1.97
ด้านรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสาร	
1	3.26
2	2.10
3	2.02
4	2.17
5	2.62
6	1.89
3. บริการให้คำปรึกษา	
ด้านวิธีการให้คำปรึกษา	
1	2.66
2	2.17
3	1.76
4	2.17
5	1.75
6	2.17

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
ด้านการจัดเวลาในการให้คำปรึกษา	
1	4.28
2	1.86
3	3.30
ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา	
1	3.79
2	2.14
3	3.43
4	2.97
5	2.04
6	2.58
7	2.57
8	2.50
9	2.34
10	3.30
11	5.41
12	2.67
4. บริการจัดวางตัวบุคคล	
ด้านการศึกษา	
1	2.58
2	2.04
3	2.97
4	2.58
ด้านอาชีพ	
1	3.43
2	2.14
3	3.30

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (e)
ด้านส่วนตัวและสังคม	
1	2.97
2	1.84
3	1.76
5. บริการติดตามผล	
1	1.75
2	2.58
3	1.76
4	1.94
5	4.94
6	1.76
7	5.41
8.1	4.94
8.2	1.81
8.3	2.67
8.4	2.67
8.5	3.30

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.9856

ภาคผนวก ก.
หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

ที่ ทม 1012/5345

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/6 กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุจิตรา ชื่นอาภรณ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนว ตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 20 คน และ นักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุจิตรา ชื่นอาภรณ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นันทนา หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 8/05

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุจิตรา ชื่นอำภรณ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้อาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนชั้น ปวช. ปีที่ 1 - 3 จำนวน 38 คน และนักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 - 3 จำนวน 1,500 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา โรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรี กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุจิตรา ชื่นอำภรณ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นันทนา หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618 โทรสาร. 02-258-4119

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสุจิตรา ชื่นอารมณ์
เกิดวันที่	16 ธันวาคม 2504
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	108/16 ซอยวัดราชสิทธิธาราม ถนนอิสรภาพ แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร 10600
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพัฒนวิชาการราชดำเนินธนบุรี ถนนอิสรภาพ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร 10600
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทเวศร์วิทยาคม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2523	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (การเลขานุการ) โรงเรียนพัฒนวิชาการราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2525	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การเลขานุการ) วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2531	ครุศาสตรบัณฑิต (การแนะแนว) วิทยาลัยครูธนบุรี กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2545	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร